

ОТЧЕТ

за дейността на Сметната палата
на Република България

2016

Сметната палата на Република България в състав:
Председател - Цветан Цветков, заместник-председатели – Горица Грънчарова и
Тошко Тодоров (от двете страни на председателя), и членове – Емил Евлогиев (вляво)
и проф. Георги Иванов (вдясно)

Уважаеми дами и господа,

Най-важната задача на Сметната палата е чрез своя контрол да дава реална картина на състоянието на публичния сектор и да информира Народното събрание какви са проблемите, заплахите и възможните подобрения за неговото по-добро управление.

Продължихме да работим в съответствие с международните професионални стандарти, като развиваме и усъвършенстваме своите политики, практики и процедури. Оптимизирахме цялостната организация в институцията, модернизираме одитите чрез въвеждане на специализиран одитен софтуер. Засилваме административния капацитет чрез вливане на млади кадри и професионално обучение.

Мотивацията в дейността ни през 2016 г. бе да бъдем полезни, така че страната ни да постига устойчиво развитие в трите му измерения – икономическо, социално и екологично. Чрез одитите си се стремим да бъдем своеобразен катализатор, да насърчим държавните институции да предоставят качествени публични услуги. Това е нашият начин да защитаваме парите на гражданите и правото им на живот, съответстващ на европейския стандарт.

Съгласно Закона за Сметната палата внасям в Народното събрание Отчета за дейността на Сметната палата на Република България за 2016 г.

*Цветан Цветков
Председател на Сметната палата
на Република България*

СЪДЪРЖАНИЕ

<u>I. ДЕЙНОСТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА</u>	3
1. КРАТКО ОПИСАНИЕ	3
2. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ФИНАНСОВИ ОДИТИ	3
3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ОДИТИ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ	9
4. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ ОДИТИ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	15
5. РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗВЪРШЕНИТЕ СПЕЦИФИЧНИ ОДИТИ	31
6. ПУБЛИЧЕН РЕГИСТЪР	38
7. АДМИНИСТРАТИВНО НАКАЗВАНЕ	39
<u>II. УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА</u>	41
1. СТРУКТУРА	41
2. ИНСТИТУЦИОНАЛЕН И АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ	42
3. ОБУЧЕНИЕ И КВАЛИФИКАЦИЯ	43
4. МЕТОДОЛОГИЯ	43
5. ИНФОРМАЦИОННА И КОМУНИКАЦИОННА СРЕДА	44
<u>III. СЪТРУДНИЧЕСТВО</u>	45
1. ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ, ПРОФЕСИОНАЛНИ И НЕПРАВИТЕЛСТВЕНИ ОРГАНИЗАЦИИ	45
2. МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	47
<u>IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ</u>	50

I. ДЕЙНОСТ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

1. Кратко описание

Сметната палата е независима институция, която контролира надеждността и достоверността на финансовите отчети на бюджетните организации, законосъобразното, ефективно, ефикасно и икономично управление на публичните средства и дейности, за което предоставя надеждна информация на Народното събрание и се отчита пред него.

Сметната палата се състои от председател, двама заместник-председатели и двама членове, които се избират от Народното събрание. Председателят ръководи и организира дейността на Сметната палата, а заместник-председателите носят отговорност за организирането на одитната дейност и нейното качество. Членовете са представители на професионални организации – Института на дипломираните експерт-счетоводители и Института на вътрешните одитори в България. Те участват в заседанията на Сметната палата и приемането на одитните доклади. Сметната палата приема решенията си с явно гласуване и мнозинство от 4 гласа.

За периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. Сметната палата е провела 37 заседания, на които са взети 249 решения. Приети са 38 одитни доклада за одити за съответствие, 15 - за одити на изпълнението, и 12 - за специфични одити. В съответствие с чл. 54 от ЗСП са приети 32 одитни доклада и одитни становища за заверка на годишни финансови отчети с резерви или за отказ за заверка, 11 от тях са на ГФО за 2014 г., а 21 – за 2015 г.

На Прокуратурата на Република България са изпратени два одитни доклада, при които има съмнение за наличие на данни за престъпление. Един одитен доклад е изпратен на Министерския съвет, 20 – на председатели на общински съвети, а 32 одитни доклада са адресирани до Агенцията за държавна финансова инспекция, поради наличие на данни за нарушения.

2. Резултати от извършените финансови одити

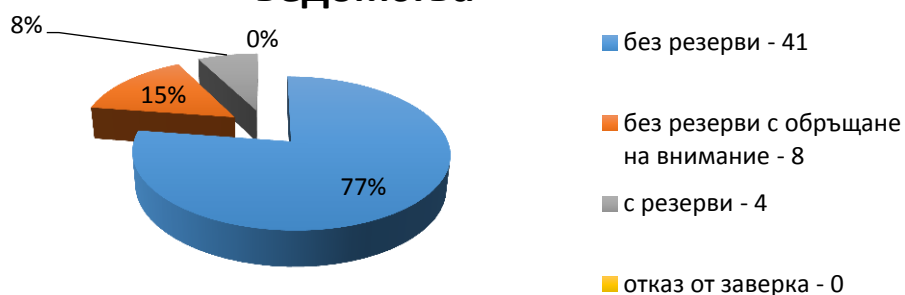
Финансовият одит представлява изразяване **на независимо одитно мнение**, доколко годишният финансов отчет на бюджетната организация дава **вярна и честна представа** за неговото финансово състояние и имущество, в съответствие с идентифицираната обща рамка за финансова отчетност. През 2016 г. Сметната палата извършва **финансов одит на годишните финансови отчети** на бюджетните организации, които се отнасят за **2015 г.**

През 2016 г. са издадени и приети одитни доклади и становища резултат от финансови одити, както следва:

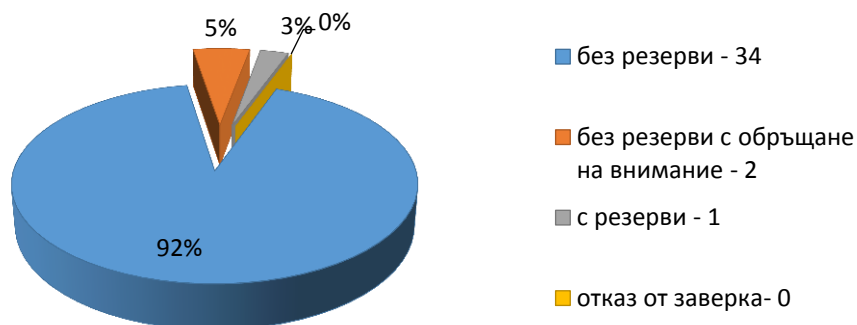

№ по ред	ГРУПИ ОБЕКТИ	ВИДОВЕ СТАНОВИЩА				ОБЩО
		БЕЗ РЕЗЕРВИ	БЕЗ РЕЗЕРВИ С ОБРЪЩАНЕ НА ВНИМАНИЕ	С РЕЗЕРВИ	ОТКАЗ ЗА ЗАВЕРКА	
1.	Министерства и ведомства	41	8	4		53
2.	Държавни висши училища и БАН	34	2	1		37
3.	Общини	131	47	15	1	194
	ОБЩО	206	57	20	1	284

Становища - министерства и ведомства

Становища - държавни висши училища и БАН

При становищата за заверка на ГФО се наблюдава тенденция за съществено намаляване на отказите за заверка, спрямо предходния отчетен период (01.04.-31.12.2015 г.), когато те са били общо пет, в сравнение със само един през настоящия отчетен период. Въпреки, че през 2016 г. са приети с 21% повече одитни доклади и становища в сравнение с 2015 г., делът на становищата за заверка без резерви се увеличава с едва малко над 14%. По-големият брой приети финансови одити води до ръст на становищата за заверка без резерви с обръщане на внимание с 43% (със 17 броя повече), а заверките с резерви са двойно повече – общо 20. Това показва, че във финансовите отчети на одитираните организации продължават да се допускат грешки и нередности, въпреки че съществените неточности или случаи на несъответствие не са всеобхватни по отношение на финансовите отчети.

2.1.Изводи от приключените през периода финансови одити на министерства, ведомства и държавни висши училища

Установяват се следните групи грешки и нередности, които остават **некоригирани** във финансовите отчети:

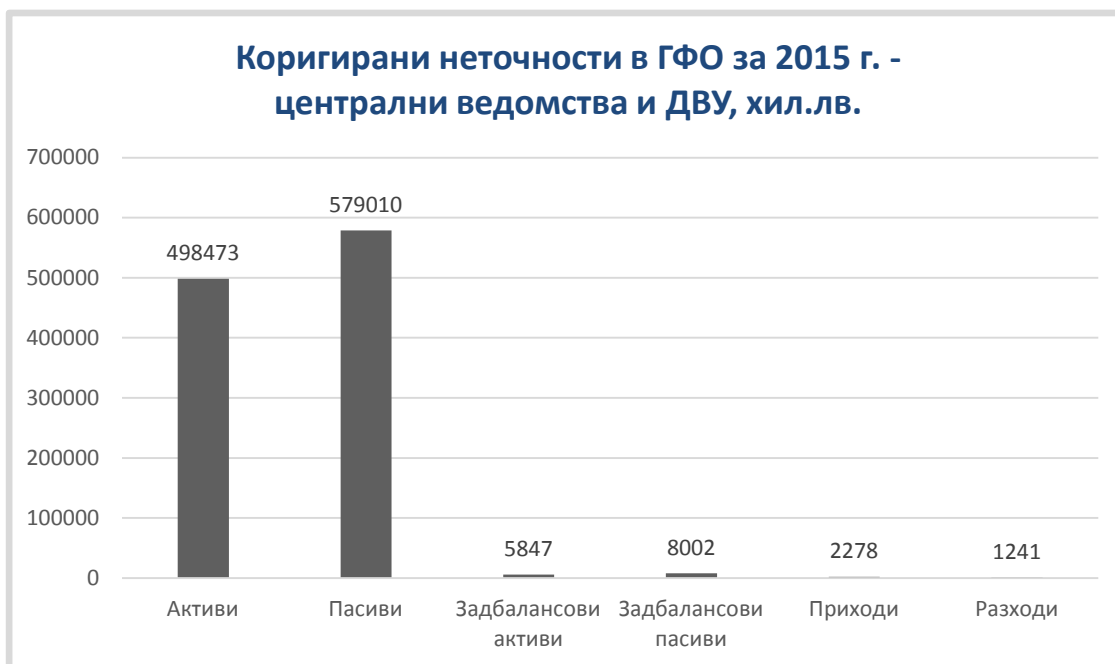
- Отклонения при първоначално отчитане и обезценка на ДМА, включително частично извършена или неосчетоводена инвентаризация;
- Неправилно осчетоводени ангажменти и провизии;
- Отклонения при отчитане на приходите, разходите, трансферите, активи и пасиви по отчетни групи;
- Неосчетоводени задбалансови активи и пасиви, включително банкови гаранции;
- Не е спазена характеристиката на счетоводните сметки от СБО и характеристиките на параграфите от ЕБК.

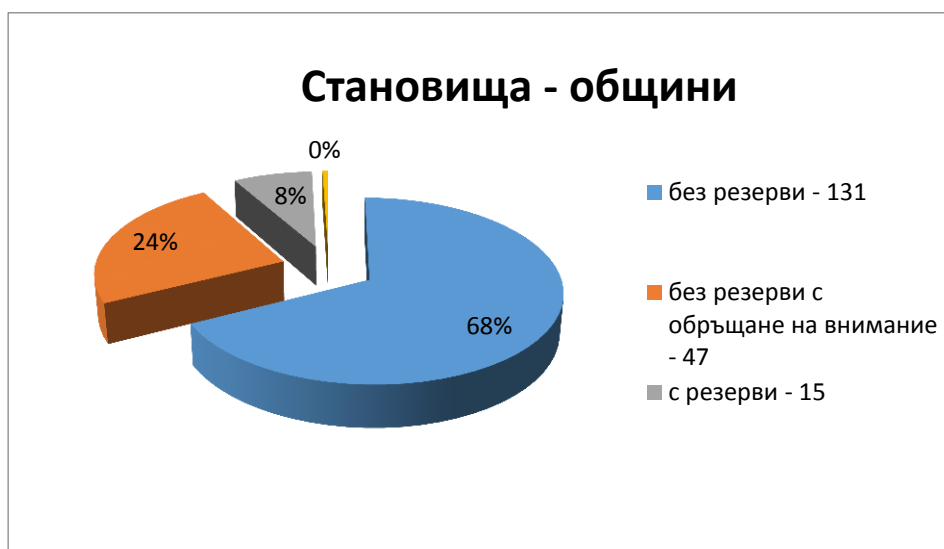

В процеса на одита на финансовите отчети, някои грешки и нередности в министерства, ведомства и държавни висши училища са **коригирани**:

- ✓ Осчетоводени ангажименти и провизии;
- ✓ Осчетоводени активи;
- ✓ Спазване на характеристиката на счетоводните сметки от СБО и характеристиките на параграфите от ЕБК;
- ✓ Правилно приключване на счетоводни сметки, довело до съответствие между начални и крайни салда на баланса, особено при ДВУ;
- ✓ Правилно отчитане на получените (трансфери) и усвоени средства от ЕС по проекти, както и на придобити активи в съответната отчетна група съобразно източника на финансиране.

2.2.Изводи от приключените през периода финансови одити на общини

Установяват се следните групи грешки и нередности, които остават **некоригирани** във финансовите отчети:

- Отклонения при първоначално отчитане, обезценка и отписване на ДМА, включително частично извършена инвентаризация;
- Некапитализирани разходи за изграждане на инфраструктурни обекти;
- Отклонения при осчетоводяване на дяловото участие на общините в търговски дружества, както и при отразяване на промените в дела на тези инвестиции;
- Не е спазена характеристиката на счетоводните сметки от СБО и характеристиките на параграфите от ЕБК;
- Неправилно осчетоводени ангажименти и провизии;
- Не е извършено текущо начисляване на приходите и разходите за месец декември 2015 г. по корективни сметки.

Без да оказва влияние на одитното становище на над 30 общини е обърнато внимание за ползван временен безлихвен заем от сметката за чужди средства. Ползването на заема е в несъответствие с правната рамка.

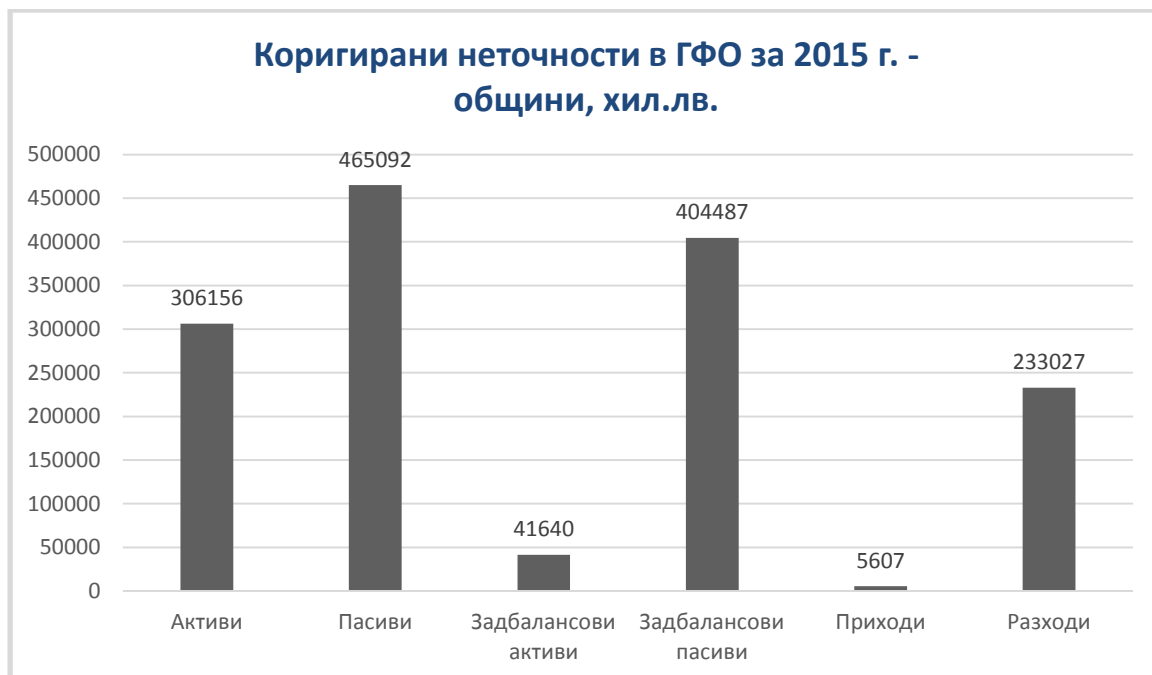

В процеса на одита на финансовите отчети някои грешки и нередности в общини са **коригирани**:

- ✓ Осчетоводени дълготрайни материални активи и разходи за изграждане на инфраструктурни обекти;
- ✓ Осчетоводяване на дяловото участие на общините в търговски дружества;
- ✓ Осчетоводени поети и реализирани ангажименти по договори, банкови гаранции, записи на заповед и други задбалансови активи и пасиви;

✓ Спазване на характеристиката на счетоводните сметки от СБО и характеристиките на параграфите от ЕБК.

2.3. Обобщени изводи от извършените финансови одити през 2016 г. на годишни финансови отчети за 2015 г.

2.3.1. Слабости при създаване на финансовата отчетност

- В трите групи обекти – министерства и ведомства, държавни висши училища и общини се допускат сходни отклонения по отношение на класифицирането на приходите и разходите, активите и пасивите по съответните параграфи и подпараграфи от ЕБК и сметки от СБО, в резултат на честата промяна в нормативната уредба свързана с финансово-счетоводната отчетност. Неправилно се класифицират активи като дълготрайни от гледна точка на определения със счетоводната политика праг на същественост. В много от случаите при преглед за обезценка не е извършвано прекласифициране на отчитаните ДМА;

- Не се спазват указанията на МФ за капитализиране на инфраструктурните обекти, земи, гори и трайни насаждения, активи с художествена и историческа стойност;

- Неправилно осчетоводяване на получените и разходвани средства по програми на ЕС – трансфери, ползвани временни безлихвени заеми между „Бюджет“ и „Средства от ЕС“, заеми от централния бюджет и воденето на задбалансова статистическа отчетност на средствата за сметка на бенефициентите, ЕС и други донори;

- Неспазване на указанията на МФ относно задължението за извършване на преглед за обезценка на дълготрайните активи и за провизиране на вземанията в зависимост от степента на събираемост;

- Не се спазват указанията на МФ за годишно приключване на счетоводните сметки;
- Не се спазват указанията на МФ за задбалансово отчитане на поетите и реализирани ангажименти и/или възникналите нови ангажименти за разходи, условни вземания и задължения.

2.3.2. Слабости при организацията на счетоводната отчетност

- Относителният дял на изразените модифицирани становища (с резерви) е най-висок при финансовите одити на ГФО за 2015 г. на общините, което е индикатор за недостатъчен административен капацитет и неефективен вътрешен контрол по отношение на финансовата отчетност;
- Значителна част от изразените квалифицирани становища са на ГФО на общини, чиито отчети за 2014 г. не са били одитирани;
- Липсата на унифициран софтуер, както на ниво отделена бюджетна организация, така и по видове обекти – министерства и ведомства, държавни висши училища и общини, е предпоставка за допускане на технически грешки при изготвянето и обобщаването на информацията за ГФО и затруднява използването на специализирани одиторски софтуерни продукти при одитите.

3. Резултати от извършените одити за съответствие

През 2016 г. от Сметната палата са приети 38 одитни доклада от извършени одити за съответствие. Изследвани са системите за финансово управление и контрол (СФУК), изпълнението на бюджета, обществените поръчки и управлението на имуществото на министерства и ведомства, общини и държавни висши училища.

3.1. Изводи от приключените през периода одити за съответствие

3.1.1. Бюджет

3.1.1.1. Министерство, ведомства и държавни висши училища

В бюджетите на министерства, ведомства и държавни висши училища са констатирани следните съществени отклонения и несъответствия:

- ✓ Несвоевременно приемане/утвърждаване на вътрешни актове за организация на дейности, възложени със закон;
- ✓ Устройствени правилници, правила и инструкции не са актуализирани с направени структурни промени и не са в съответствие с нормативните изисквания;
- ✓ Непълнота на вътрешните правила, неефективност на действията по събиране на приходи от такси и несвоевременно събиране на приходи от наеми;
- ✓ Непокриване дейността на организацията с длъжностни задължения на щатни служители, което е довело до сключване на граждански договори за изпълнение на съответните функции;

- ✓ Несъответствие с правната рамка при назначаване, преназначаване и повишаване в длъжност на държавни служители;
- ✓ Неправомерно определяне и изплащане на обезщетения при освобождаване на служители по трудово правоотношение;
- ✓ Незаконосъобразно определяне и изплащане на средства за работно облекло на служители в трудови правоотношения;
- ✓ Установени са нарушения при извършване на командироване в страната;
- ✓ В нарушение на вътрешните правила за научноизследователската дейност са реализирани приходи, без наличието на действащи договори;
- ✓ Извършени са разходи по договори, които не са документално обосновани и не е осъществен контрол от финансовия контрольор преди извършване на разходи.

3.1.1.2. Общини

Съществени отклонения и несъответствия са констатирани и в бюджетите на общините:

- ✓ От някои кметове на общини не са утвърдени вътрешни правила за организацията на бюджетния процес;
- ✓ Вътрешната уредба за организация на бюджетния процес не е в съответствие със законовите изисквания;
- ✓ Не са създадени условия за защита на финансовите интереси на общината и за увеличаване на собствените приходи по бюджета, чрез събиране на дължимите суми от данъчно задължените лица;
- ✓ Неправилно е определена таксата за битови отпадъци по населени места и част от целевите средства за дейностите по чистотата не са разходвани по предназначение;
- ✓ В отчетните документи липсва точна информация за извършените дейности за зимното поддържане и снегопочистване на общинските пътища;
- ✓ При финансирането на дейностите по овладяване и преодоляване на последиците от природните бедствия са установени несъответствия;
- ✓ Планирани са приходи от местни данъци и такси в занижени размери;
- ✓ При прилагане на административнонаказателната отговорност по Закона за местните данъци и такси за еднакво по вид нарушение са налагани различни по размер глоби, поради липса на писмено определени критерии за преценка, които да подпомагат еднаквото прилагане на закона по отношение на всички наказателноотговорни лица;

- ✓ Не са внасяни дължими местни данъци и такси от наематели на имоти - частна общинска собственост;
- ✓ Не са извършвани проверки на декларираните обстоятелства от данъчно задължените лица за освобождаване от заплащане на такса за битови отпадъци;
- ✓ План-сметки за дейностите по сметосъбиране, сметоизвозване, обезвреждане на битови отпадъци и поддържане на чистотата на териториите за обществено ползване не съдържат или не отразяват правилно прогнозата за очакваните приходи от такса за битови отпадъци и остатъкът от предходни години, респ. приходна част, а само разходна част, в която не е отразен остатъкът от предходни години;
- ✓ Незаконосъобразно целева субсидия от държавния бюджет за изграждане и основен ремонт на общински пътища е изразходвана за извършване на текущ ремонт на пътища.

3.1.2. Имущество

3.1.2.1. Министерства, ведомства и държавни висши училища

При одитите на министерства, ведомства и държавни висши училища са констатирани някои съществени отклонения и несъответствия при управление на имуществото:

- ✓ Не са разработвани и утвърждавани или не са изчерпателни и конкретни приети вътрешни правила, регламентиращи дейността по управлението на имоти – държавна собственост;
- ✓ При управление на имотите не са прилагани въведените писмени правила и процедури, не е създадена вътрешна организация на процеса и система на контрол;
- ✓ Установени са управлявани имоти, за които няма съставени актове за държавна собственост;
- ✓ Не са съставяни и поддържани досиета на предоставените за управление имоти, което не осигурява актуална информация за нуждите на управлението и затруднява проследяването за спазването на сроковете на сключените договори за наем;
- ✓ Не всички застроени имоти публична държавна собственост са застраховани;
- ✓ При провеждане на търгове за отдаване под наем на имоти/части от имоти - публична държавна собственост не е прилаган нормативният ред за определяне на началната тръжна цена;
- ✓ Липсват правила за реда за придобиване, управление и разпореждане с недвижими имоти – частна общинска собственост.

3.1.2.2. Общини

Установяват се съществени отклонения и несъответствия и при управление на общинското имущество:

- ✓ Общинските наредби за управление и разпореждане с общинско имущество не са в пълно съответствие с действащата нормативна уредба и структурата на общинската администрация;
- ✓ Не се осъществява предварителен контрол за законосъобразност при актуване, управление и разпореждане с имоти – общинска собственост, преди вземане на решение от кмета на общината;
- ✓ Наличие на общински имоти – земеделски земи, без издадени актове за общинска собственост, които са отдавани под наем;
- ✓ Отдавани са под наем общински земеделски земи без провеждане на тръжни процедури, както и без решение на ОбС и при занижена цена;
- ✓ Не са предприети своевременни мерки за събиране на просрочените вземания от наематели на общински имоти;
- ✓ Застроени имоти - публична общинска собственост, и отдадени под наем имоти – частна общинска собственост, не са застраховани или не са изпълнени законовите изисквания разходите за застраховане да са извършени за сметка на наемателите и ползвателите;
- ✓ Договори за наем, подлежащи на вписване, не са вписани в службите по вписванията;
- ✓ Не са изпълнени законовите изисквания за определяне на размера и местоположението на общинските мери и пасища за общо ползване и определянето на наемната цена при отдаването под наем на общински пасища, мери и ливади.

3.1.3. Обществени поръчки

В областта на възлагане на обществени поръчки в одитираните организации са установени съществени отклонения и несъответствия.

3.1.3.1. Министерства, ведомства и държавни висши училища

Извършени са разходи без прилагане на регламентирания ред за възлагане на обществени поръчки по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП) (отм.), при наличие на основание за това;

- ✓ Вътрешните правила не са актуализирани с оглед измененията в ЗОП (отм.) и не са утвърдени правила за поддържане на профила на купувача;
- ✓ Не се извършва качествено планиране и определяне на потребностите от възлагане на обществени поръчки, което води до непровеждане на процедури и/или до неприлагане на реда/процедурата, определена по ЗОП (отм.);

- ✓ При провеждането на процедури и възлагания на обществени поръчки са установени нарушения по отношение на: информацията в обявлението и съдържанието на документацията; посочени са изисквания към участниците, които необосновано ограничават участието и/или дават предимство при възлагане на обществени поръчки; несвоевременно изпратена и/или некоректно подадена информация до Агенцията по обществени поръчки (АОП) за изпълнени договори за обществени поръчки; в публични покани не е включена методиката за оценка на офертите като минимално изискуема информация при тяхното публикуване и не са посочени източниците на финансиране;
- ✓ Във вътрешните актове не е регламентиран и не е осъществяван предварителен контрол за законосъобразност на решенията и действията, свързани с възлагането на обществени поръчки;
- ✓ Не са определени или не са определени подходящи длъжностни лица, които да контролират изпълнението на сключените договори;
- ✓ Не се спазват изискванията за обявяване на информация на Профила на купувача, не се спазват сроковете за нейното обявяване или липсва дата на публикуване на информацията;
- ✓ Не се спазват сроковете за възстановяване на гаранции по обществени поръчки.

3.1.3.2. Общини

- ✓ Вътрешни правила за възлагане и изпълнение на обществени поръчки и за поддържане на профила на купувача не са в съответствие с действащата правна уредба;
- ✓ Извършени са разходи без прилагане на регламентирания ред за възлагане на обществени поръчки по реда на ЗОП (отм.), при наличие на основание за това;
- ✓ При провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки са установени нарушения на ЗОП (отм.): поставени са изисквания към участниците в процедурите, нямащи връзка с характера на поръчката; некореспондиращи минимални изисквания за икономически и финансови възможности с изискуемите документи и информация за тяхното доказване; поставяне на изисквания към участниците, несъобразени с предмета, сложността и обема на поръчката; несъответствие между обявлението за обществена поръчка и документацията за участие; неизпращане на информация до АОП или изпращане на такава след законовоопределените срокове; непубликуване или публикуване на информация в профила на купувача след регламентираните срокове;
- ✓ Процедури за обществени поръчки не са прекратявани при наличие на правно основание за това;
- ✓ Незаконосъобразно са изменени договори с периодично изпълнение на доставки, чрез удължаване на срока на действието им;
- ✓ Липсват правила за профила на купувача, в нарушение на изискванията на ЗОП (отм.);
- ✓ Незаконосъобразно са определяни и изплащани възнаграждения на членовете на комисии за провеждане на процедури, които са служители на общинската администрация;

- ✓ Гаранции за участие в процедури и гаранции за изпълнение на договори за обществени поръчки са освобождавани след законоустановените срокове;
- ✓ Неспазване на срокове за изпълнение на договори за възложени обществени поръчки и за извършване на плащанията по тях;
- ✓ Не е извършвано приемане на работата и не е осъществяван контрол от страна на възложителя при изпълнението на договори за обществени поръчки.

3.1.4. Системи за финансово управление и контрол

През одитирания период като цяло са прилагани утвърдените вътрешни правила и процедури, свързани с финансовото управление и контрол. В преобладаващата си част системите за финансово управление и контрол, като съвкупност от политики, процедури и контролни механизми, са изградени в съответствие с указанията, дадени от МФ и създават условия за минимизиране на рисковете.

Констатираните съществени отклонения и несъответствия по отношение на системите за финансово управление и контрол в одитираните организации са:

- ✓ В Етичния кодекс не са въведени механизми за установяване на неетично поведение, както и не е регламентиран ред за докладване на установено неетично поведение на служителите;
- ✓ Вътрешните правила за финансово управление и контрол не са актуализирани, поради което не отразяват актуалната структура на ведомството и не обхващат всички процеси и дейности;
- ✓ Не са утвърдени вътрешни правила, регламентиращи управлението на човешките ресурси;
- ✓ Не са определени функции и отговорности на длъжностни лица във връзка с осъществяването на контрол, съхранение и опазване на имотите, предоставени за управление, и на движимите вещи;
- ✓ Липсва писмено разделение на отговорностите и делегиране на правомощия или то е неподходящо за структурата и организацията на дейността на одитирания обект;
- ✓ Не е извършван периодичен преглед за идентифициране и оценка на рисковете за постигане на целите на организациите, което не е осигурило необходимите условия за въвеждането на адекватни контролни дейности за минимизирането им;
- ✓ Процедурите за предварителен контрол за законосъобразност преди поемане на задължение и извършване на разход не са действали непрекъснато и последователно;
- ✓ Системата за двоен

подпис не е прилагана непрекъснато и последователно при сключването на договори;

✓ Контролни дейности не са изпълнявани непрекъснато и последователно, не са достатъчно ефективни, не обхващат всички аспекти от дейността, не предотвратяват, разкриват и коригират несъответствията с правната рамка;

✓ Не е осъществяван мониторинг на финансовото управление и контрол, за да се оцени адекватното му функциониране и да се гарантира навременното актуализиране при промени в условията.

4. Резултати от извършените одити на изпълнението

Постигането на целите на Националната програма за реформи в изпълнение на Стратегия „Европа 2020” и Националната програма за развитие България 2020, укрепването на институционалната среда и управлението на програми и проекти, финансирани със средства от Европейския съюз (ЕС) са сред основните приоритети в одитната дейност на Сметната палата през 2016 г.

Сметната палата продължава активно да участва в съвместни инициативи и паралелни одити с Европейската сметна палата (ЕСП) и върховните одитни институции (ВОИ) на държави-членки, като прилага общи методологични рамки и развива качеството на одитната си дейност. Като израз на високо признание за качеството, компетентността и полезността от одитната дейност на Сметната палата на Република България е включването на оценки от неин одит на изпълнението на средства на ЕС в Годишния доклад относно изпълнението на бюджета на ЕС за 2015 г. (2016/C 375/01) на Европейската сметна палата.

През 2016 г. с решение на Сметната палата са приети одитни доклади за 15 извършени одити на изпълнението и са изпълнявани други 11 преходни одитни задачи, групирани в следните тематични области:

Приет одитен доклад през 2016 г.	Преходни одитни задачи (2016 г. – 2017 г.)
I. Изпълнение на целите на Националната програма за реформи Европа 2020 и Националната програма за развитие България 2020	
Образование, наука и култура	
Професионално образование за заетост	Одит на дейността на Националната библиотека “Св. Св. Кирил и Методий”
Образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства	Мониторинг на реализацията и миграцията на завършилите висше образование
Земеделие и околна среда	
Ефективност на превенцията и действията по преодоляване на последиците от наводнения	Ефективност на общинските мерки за намаляване на замърсяването на атмосферния въздух с фини прахови частици

Заетост и социални услуги	
	Контрол върху осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд за работещите
Здравеопазване	
Ефективност на контрола върху дейностите по профилактика и диспансеризация на задължително здравноосигурените лица в Република България на възраст до 18 години	Дейност на Центъра за асистирана репродукция
	Електронно здравеопазване
II. Укрепване на институционалната среда	
Дейност на Българската агенция за инвестиции	
III. Устойчиво и балансирано регионално развитие	
Изпълнение на проект „Развитие на общинската инфраструктура“	Оптимизиране на транспортната свързаност на областите в Северозападния регион
Определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси в Община Търговище	
Определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси в Община Балчик	
Определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси в Община Пазарджик	
IV. Управление на програми и проекти, финансирани със средства от Европейския съюз	
Изпълнение целите на Оперативните програми и приноса им за изпълнение целите на Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г.	Изпълнение на предварителните условия за Европейските структурни и инвестиционни фондове 2014-2020
Принос на Хоризонт 2020 за постигане на целите на Национална програма за развитие: България 2020 и националните стратегически документи	Програмирането и договарянето на помощта от Европейския социален фонд допринася ли за постигане на целите на Национална програма за развитие: България 2020
Изпълнение на Процедура	Програмирането и договарянето на

BG161PO005/12/1.20/02/29 „Разработване на планове за управление на риска от наводнения“	помощта от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд допринася ли за постигане на целите на Национална програма за развитие: България 2020
Ефективност и ефикасност на контрола, упражняван от министъра на земеделието и храните върху дейността на Разплащателната агенция	Програмирането и договарянето на помощта от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони допринася ли за постигане на целите на Национална програма за развитие: България 2020
Административен капацитет на органи за управление на средства от Европейския съюз	
Изпълнението на мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ на Програмата за развитие на селските райони 2007-2013	

4.1. Изводи от приключилите през периода одити на изпълнението

4.1.1. Изпълнение на целите на Националната програма за реформи Европа 2020 и Националната програма за развитие България 2020

Одит „Професионално образование за заетост“ за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Съществуващата мрежа от 367 държавни и 157 общински професионални гимназии и училища с професионални паралелки не е съобразена и обвързана със социално-икономическите характеристики на отделните региони. Годишният държавен план-прием се извършва при отсъствие на единна система за планирането му и без да има конкретни данни за потребностите на пазара на труда.

В професионалното образование има **тенденция за намаляване на броя** както на получилите диплома за средно образование, така и на явилите се на изпит за придобиване на степен за професионална квалификация и на получилите свидетелство за професионална квалификация. Това води до неефективно и неефикасно разходване на средствата за тяхната издръжка при осъществяване на обучението.

Данните показват постоянна тенденция на **увеличаване на броя на отпадащите ученици** от системата на професионалното образование.

Ефективното управление на системата за професионално образование е затруднено от **липсата на действаща система за проследяване на реализацията** на учениците.

Системата за оценяване на качеството на професионалното образование е недостатъчно развита, което не осигурява условия за обвързване на финансирането с неговото качество. Негативно отражение върху качеството на образование оказват недостигът на средства и недостатъчното сътрудничество с организациите на работодателите за модернизирание и осъвременяване на материално-техническата база на училищата.

Незначителният брой обучения на учителите, големият брой учители от по-висока възрастова група и намаляването на броя на младите учители поражда **риск за осигуреността с подготвени педагогически кадри** през следващите години.

Основният извод от одита е, че през одитирания период дейността на Министерството на образованието и науката **не е в достатъчна степен ефективна** за осигуряване на условия за провеждане на качествено и ефективно училищно професионално образование за потребностите на пазара на труда.

Одит на изпълнението „Образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства“ за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Осъществените дейности за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства през периода 2012-2014 г. в системата на образованието **не са достатъчно ефективни** за постигането на поставените цели и планираните ефекти.

Необходима е подобрена координация на усилията на всички заинтересовани институции и власти за постигане на ефективна и трайна образователна интеграция.

В същото време за тази цел са финансирани дейности общо за над 26 млн. лв., от които 3,4 млн. лв. от бюджета на Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства (Центъра), над 21,4 млн. лв. по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ (ОПРЧР) и близо 1,2 млн. лв. от други европейски източници.

Наложително е подобряване на координацията между дирекциите в Министерството на образованието и науката, второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, общини и структури, работещи по проблемите на образователната интеграция, за да се постигне синхронизиране на усилията в интегриран подход за ефективност и устойчивост на резултатите.

Мониторингът и оценката относно постигането на целите и планираните ефекти са затруднени, тъй като не е определен ред за събирането на данни за етническия произход на децата и учениците по проекти, финансирани от национални програми и със средства по три схеми на ОПРЧР.

Контролът, осъществяван от регионалните инспекторати по образованието, за изпълнение на дейностите за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства **не е ефективен**.

Липсва адекватна система за оценяване на проектните предложения от Центъра за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства и това поражда рискове за значителен субективизъм, развитие на корупционни практики, както и риск да бъдат финансирани проекти с участието на минимален брой деца и ученици от етническите малцинства.

Одит „Ефективност на превенцията и действия по преодоляване на последиците от наводнения” за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Въпреки положените усилия от Главната дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ (ГДПБЗН-МВР) и от останалите участници в процеса за предприемане на навременни и адекватни действия при оказване на помощ на населението по преодоляване на последиците от бедствията, закъснението в изпълнението на важни дейности, недоизградената система за ранно предупреждение и забавянето в изработването на карти на районите под заплаха и карти на риска от наводнения, **възпрепятства ефективното реализиране на политиката при наводненията**, намаляване на икономическите щети и запазване на живота на хората.

Приемането на много нормативни актове, прилагани от многобройни участници в процеса, **влие върху изпълнението на целите** за минимизиране на рисковете за възникване и последиците от наводненията. Предприетите действия от Консултативния съвет за подпомагане на Министерския съвет при формиране на държавната политика в областта на защитата при бедствия не са ефективни. Въпреки положените усилия, от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане (МКВП) към Министерския съвет са допускани пропуски, които не се отразяват благоприятно върху създадения механизъм за финансиране от комисията. Поради пропуски в нормативната уредба, Министерският съвет не извършва адекватен мониторинг и контрол върху изпълнението на дейностите на Консултативния съвет и върху МКВП във връзка с разходването, възстановяването и отчитането на отпуснати средства.

Допусканите пропуски при осъществяваните действия по превенцията от ГДПБЗН-МВР оказват негативно влияние върху ефективността на превантивните дейности, свързани с наводненията. Единната спасителна система не е доизградена още в 18 областни града, поради **недостатъчен финансов ресурс**. Предприеманите превантивни действия от общините са недостатъчни и неефективни, не е извършвано проследяване на изпълнението на предписанията за поддържане в добро състояние на речните корита и язовирите, дадени от териториалните звена на ГДПБЗН-МВР и от сформираните общински комисии. Това повишава риска от наводнения и нанасяне на материални щети и човешки жертви.

При настъпилите наводнения в одитираните общини ГДПБЗН-МВР и териториалните ѝ структури предприемат **навременни и адекватни действия** при оказване помощ на населението по преодоляване на последиците от бедствията. Кметовете на одитираните общини оказват навременна първа помощ след настъпване на бедствията. Системата за отчет в МКВП на усвоените средства, получени от общините на основание нейни решения и постановления на Министерския съвет, не е достатъчно ефективна.

Липсата на комплексен подход оказва влияние върху ефективното реализиране на държавната политика в областта на превенция и преодоляване на последиците при наводненията. Закъсненията при приемане на документи, основополагащи за ефективното управление на риска, има негативни последици и ефект на национално и общинско ниво.

Допусканите пропуски при осъществяване на отговорностите на различни нива при изпълнение на дейностите от ГДПБЗН-МВР и общини, както и при двата подпомагащи Министерския съвет органа, **не дава достатъчна увереност** за ефективното изпълнение на дейностите по превенция и преодоляване на последиците при наводнения.

Ефективност на контрола върху дейностите по профилактика и диспансеризация на задължително здравноосигурените лица в Република България на възраст до 18 години за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г.

Създадена е необходимата законова и подзаконова регламентация за осъществяване на контрола на лечебните заведения, изпълнители на медицинска помощ, осъществяващи дейностите по профилактика и диспансеризация.

Неадекватното заплащане на лицата, упражняващи контрол по оказването на медицинска помощ (медицински контрол), спрямо квалификацията им и заплащането на медицинските длъжности в лечебните заведения, води до **недостиг от лекари контрольори**, което е риск за ефективното осъществяване на медицинския контрол.

Извършените контролни процедури при проверките на лечебните заведения и документирането на констатираните нарушения са **в съответствие с действащите нормативни актове**. Резултатите от проверките се анализират периодично и докладват на управителя на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК).

Създадена е организация за осъществяване на контрол на изпълнителите на извънболнична медицинска помощ от всички районни здравноосигурителни каси (РЗОК). Осъществяваният контрол, свързан с оказването на медицинска помощ през одитирания период, **не включва контрол на качеството** на извършваните здравни дейности и услуги. По този начин НЗОК не може да проверява съответствието на дейността на изпълнителите с критериите за качество на медицинската помощ.

4.1.2. Укрепване на институционалната среда

Одит на дейността на Българската агенция за инвестиции за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2014 г.

Изградената организационна структура на Българската агенция за инвестиции (БАИ) е подходяща за изпълнение на нормативно регламентиранияте ѝ функции и осигурява ясно разграничаване на отговорностите. **Голямото текучество** в БАИ на ръководни и експертни кадри създава риск за качествено изпълнение на дейността ѝ.

Допуснати са **единични нарушения** на ЗОП и Вътрешните правила за планиране, възлагане и мониторинг на обществените поръчки поради неефективен текущ контрол.

От изпълнителния директор са утвърдени Стратегии на Българската агенция за инвестиции за периода 2007 – 2013 г. и 2014 - 2017 г., без да са разработени програми за изпълнението им по години.

За 2013 г. и 2014 г. в Законите за държавния бюджет на Република България **не са предвидени целеви средства за инвестиционен маркетинг**,

поради което дейностите са осъществени чрез изпълнението на проект по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“.

От експертите в БАИ своевременно са издадени становища за сертифициране на инвестиционните проекти. Чрез сертифицирането на инвестиционните проекти е създадена възможност при тяхното изпълнение да се ползват регламентиранияте насърчителни мерки. През одитирания период само един сертифициран проект е получил финансова подкрепа с решения на Министерския съвет за изграждане на елементи на техническата инфраструктура. Мониторингът при изпълнението на сертифицираните проекти се осъществява от БАИ по предоставената информация от инвеститорите.

Контролът по изпълнението на договорите по сертифицираните проекти, подкрепени с финансови мерки, се извършва от БАИ в регламентирания ред по документи от инвеститорите, който **не осигурява достатъчно информация** относно усвояването на предоставените бюджетни средства.

4.1.3. Устойчиво и балансирано регионално развитие

Одит на изпълнението на проект „Развитие на общинската инфраструктура“ за периода от 01.02.2010 г. до 30.06.2015 г.

Целите на Проект „Развитие на общинската инфраструктура“ (Проекта) са: да се подпомогнат общините да повишат капацитета си за планиране на инвестиции във ВиК

сектора и да се подобри надеждността и качеството на общественото водоснабдяване в населените места. Проектът се финансира с държавен заем от Международната банка за възстановяване и развитие в размер на 70 млн. евро и средства от държавния бюджет. Определените стратегически цели по създаването на условия за достигане на качество във водните услуги, отговарящо на европейските норми и директиви, чрез доизграждане и изграждане на нови язовири за водоснабдяване, се изпълняват частично с Проекта, чрез доизграждането на язовирите „Пловдивци“ и „Луда Яна“.

Определеният срок за доизграждане на язовири (31.12.2015 г.) в Плана за действие на Стратегията за управление и развитие на водоснабдяването и канализацията в Република България **не е спазен** относно обектите, изпълнявани по Проекта. Спазен е определеният в стратегическите документи срок (м. март 2014 г.) за изготвяне на генерални регионални планове за територията на страната, които включват определяне на потребностите от инвестиции в рехабилитация на водоснабдителната мрежа и изграждане на канализационна мрежа и пречиствателни станции за отпадъчни води.

Пропуски в актуализацията на Оперативното ръководство на Проекта създават съществен риск за правилното, своевременното и ефективното изпълнение на Проекта.

Създаден е **риск за изпълнението на Проекта**, тъй като за период от 2 години и половина длъжността „ръководител на Проекта“ се изпълнява от лице, което няма създадени правоотношения с Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ).

От Звеното за изпълнение на Проекта **не са документирани процесите по обсъждане и вземане на решения** относно изпълнението на Проекта, поради което не са създадени условия за проследяване на работата му и за оценка относно ефективността и своевременността на взетите решения.

Забавянето при изпълнението на Проекта води до забавяне на усвояването на средства от заема и до възникване на **риск от затруднения при осигуряване на необходимите средства от държавния бюджет** през следващите години до окончателното приключване на Проекта, както за съфинансиране на дейностите, така и за плащане на главницата по заема.

При усвояването на средства от заема липсва обоснована преценка за размера на поисканите средства спрямо необходимите за предстоящи разплащания, което води до **неикономично разходване на средства** от бюджета на МРРБ за плащане на лихви върху усвоени, но несвоевременно използвани средства за изпълнението на Проекта.

Системата за финансово управление на Проекта е **неефективна** и не създава разумна увереност за законосъобразното, ефективно и ефикасно изпълнение на Проекта.

Изпълнението на Проекта в частта за изграждане и рехабилитация на язовири и пречиствателни станции за питейни води към 31.12.2015 г., е неефективно и няма да приключи в определения със Заемното споразумение срок 31.12.2017 г., което определя и неефикасно изпълнение на Проекта.

Одити на определянето и администрирането на приходи от местни данъци и такси в общините Пазарджик, Търговище и Балчик за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2015 г.

Създадените в общините условия **подпомагат ефективното изпълнение** на дейностите по определяне и администриране на приходите от местни данъци и такси, но са установени и пропуски.

През одитирания период нормативната уредба по определяне и администриране на местните данъци и такси е претърпяла **положително развитие**. В резултат **събираемостта** по отделни данъци и такси **се повишава**. От новите облекчения се възползват все по-голям брой данъчно задължени лица, а намалението в облога на индивидуалните такси битови отпадъци (ТБО) в крайна сметка води до по-редовно плащане на задължението и по-голяма събираемост.

Забавянето при разработването на методика за определяне на таксата за битови отпадъци и законопроект за изменение на Закона за местните данъци и такси (ЗМДТ) е основната причина за отлагане прилагането на разпоредбата за определяне на таксата съобразно количеството на генерираните отпадъци и неприлагането на възприетия принцип от правото на ЕС „замърсителят плаща причинените вреди“. Отлагането на прилагане на промените е свързано и с **липсата на готовност на общините за прилагане на новите разпоредби**.

Приети са основните актове на общините по местните данъци и такси, които **не са изцяло в съответствие** със законовите изисквания. Сред причините за допуснатите пропуски е липсата на регламентирана система за **осигуряване на качеството на актовете и процедурите на общината** преди тяхното приемане, включително неосигурено документиране на контролните дейности и неползване на външни консултанти и обмен на информация и добри практики с други общини.

Разпределението на функциите по определяне и администриране на местните данъци и такси е уредено във вътрешните актове на общините. Налице са проблеми при осигуряването на достатъчен административен капацитет.

Введените информационни системи в дейността по администриране и събиране на местните данъци и такси са **ефективни, надеждни и оптимизират работата** на приходната администрация.

Действията на общинските администрации и приемането на решенията на общинските съвети за определяне на местните данъци и такси като цяло са обосновани и своевременни.

Създадени са **добри условия** за ефективно изпълнение на дейностите **по обслужване на задължените лица**.

Приходните администрации на общините **не използват пълноценно** извършването на проверки и ревизии по Глава петнадесета от ДОПК, като основни способи за осъществяване на данъчен контрол от органите по приходите, с което са пропуснати възможности за пълно и достоверно събиране на доказателства и определяне на данъчни задължения. В резултат са **ограничени възможностите на общините** за финансиране реализирането на основни дейности със собствени приходи.

Прилагането на процедурата за извършване на ревизия затруднява одитираните обекти, които я оценяват като тежка и изискваща повече технологично време.

Принудителното събиране на публични вземания е неефективно както като организация и взаимодействие между приходната администрация и органите, осъществяващи принудително изпълнение, така и като постигнат резултат, измерим в размера на постъпленията. **Размерът на постъпленията** от местни данъци и такси като абсолютна стойност по години **се запазва относително еднакъв** и не са налице резки отклонения в размера на отчитаните приходи. Тази тенденция е изразена при планиране на същите, но не отразява реалните възможности за планиране и събиране на местните данъци и такси предвид констатираната **недостатъчна ефективност в дейността по събиране на приходите**.

За одитирания период се наблюдава **тенденция на ниска събираемост на приходите и увеличаване на размера на недоборите**, както и на относителният им дял спрямо плана и отчета на приходите от местни данъци и такси. В резултат намаляват приходите по бюджета на общините.

Създадената система за наблюдение и контрол на изпълнението на дейностите по определяне и администриране на местни данъци и такси не е адекватна, с изключение на дейността по вътрешен одит. **Не са създадени условия** за организиране на дейност по превенция на риска от корупция и измама при администриране на местните данъци и такси.

4.1.4. Управление на програми и проекти, финансирани със средства от ЕС

Изпълнение целите на оперативните програми и приноса им за изпълнение целите на Националната стратегическа референтна рамка 2007-2013 г. (НСРР)

Създадената система за наблюдение и оценка на изпълнението на оперативните програми и НСРР е **като цяло ефективна**. Извършени са външни специални оценки на

всички оперативни програми. Отправени са препоръки за приоритизиране на определени икономически сектори и/или региони и засилване на ролята на инструментите за финансов инженеринг. Предприети са мерки за подобряване на управлението и усвояването на средствата и е осигурен сериозен напредък в изпълнението на оперативните програми. Въпреки това са **констатирани едни и същи**

слабости в поредни оценки и даване на еднакви препоръки, което не способства за подобряване ефективността на управлението на някои програми.

Спирането на плащанията от Европейската комисия по две от програмите (Оперативна програма „Околна среда“ и Оперативна програма „Регионално развитие“) е довело до забавяне в изпълнението на някои от проектите. По три от програмите (Оперативна програма „Околна среда“, Оперативна програма „Административен

капацитет“, Оперативна програма „Техническа помощ“) в резултат на **автоматично освобождаване от бюджетен ангажимент** е допусната загуба на средства в общ размер на **59 млн. евро** – под 1 на сто от общия размер на средствата от Структурните и Кохезионния фондове.

Наблюдава се ясно изразена тенденция на ускоряване на изпълнението на индикаторите на оперативните програми през периода 2011 - 2014 г., която се засилва с приближаването края на програмния период. Към 31.12.2014 г. напредъкът при постигане целевите стойности на индикаторите за измерване на **физическия напредък в изпълнението на оперативните програми** и на НСРР като цяло е **незадоволителен**.

Недостатъчният напредък в изпълнението на целите и приоритетите на НСРР се дължи както на **забавянето при изпълнението на дейностите по оперативните програми в първите години** от програмния период (2007 - 2010 г.), така и на **цялостната икономическа и социална нестабилност** в страната през одитирания период. Частичният напредък по част от индикаторите на НСРР се дължи на настъпилата по-късно и продължила по-дълго у нас **финансова и икономическа криза**, както и на настъпилата за втори път през 2012 г. рецесия в еврозоната и страните от ЕС и негативните ефекти от тях върху социално-икономическата ситуация в страната.

Налице е положителен ефект от усвояването на средствата от Европейския съюз, който се потвърждава от направените оценки на нетното въздействие върху цялостното икономическо развитие на страната.

Принос на Хоризонт 2020 за постигане на целите на Националната програма за развитие (НПР) България 2020 и националните стратегически документи

Одитът е извършен в **сътрудничество с ЕСП** и констатации от него са намерили място в Годишния доклад относно изпълнението на бюджета за 2015 г. (2016/С 375/01).

Приносът на „Хоризонт 2020“ като финансов механизъм за подкрепа на науката и иновациите е незначителен. Размерът на разходите за НИРД в България за 2014 г. възлиза на 656 млн. лв., а стойността на финансирането по програмата за 91 български проекта е едва 27 млн. лв.

България се представя най-слабо сред страните - членки в ЕС поради структурно недофинансиране, слаба връзка наука-образование-бизнес, разпокъсано финансиране в различните сфери и липса на стратегически фокус на интервенциите в тази област. Финансираните проекти от България са 91, а финансовият принос е 13,9 млн. евро, което е **0,15 на сто от всички финансирани проекти на държавите членки. Успеваемостта на проектните предложения** с български участници е 4,05 на сто (финансов принос), което представлява **най-ниско ниво на успеваемост сред страните от ЕС.**

България заема 19-то място по брой на оценители на проектни предложения от държавите от ЕС. Това показва **наличие на научен потенциал в България, но липсва адекватна научна инфраструктура, информация и помощ** за успешно участие в подкрепа на целите на „Хоризонт 2020“. Предвид ниската успеваемост на български проекти, **предприетите действия не са достатъчни** за създаване на условия за

насърчаване на активността и за повишаване на приноса на българските учени изследователи за постигане целите на „Хоризонт 2020“.

Механизмът за взаимодействие и координация между всички участници, ангажирани с функции по „Хоризонт 2020“ на национално ниво, **не е достатъчно ефективен**. Липсват ясно определени отговорности на националния координатор. През одитирания период **не са реализирани предвидените действия за подпомагане на подготовката на проектната документация и не са провеждани специализирани обучения** за изграждане на проектни умения на националните контактни лица. Това оказва негативно влияние върху подготовката на българските проекти.

На национално ниво **не е предвидено разработване на механизъм за подготовка на приоритети и одобряване на позициите** на Република България във връзка с „Хоризонт 2020“, които представителите в програмните комитети да представят на заседания на Европейската комисия.

Изпълнение на Процедура BG161PO005/12/1.20/02/29 „Разработване на планове за управление на риска от наводнения“ финансирани по Оперативна програма „Околна среда“

Приемането на Плановете за управление на риска от наводнения е заложено в Споразумението за партньорство на Република България 2014-2020 г., като **предварително условие**, от което зависи финансирането на дейностите по приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ на ОПОС 2014-2020 г.

Основни дейности по проекта **не са изпълнени или значително са забавени**, поради което е наложило осигуряване на допълнителен национален финансов ресурс за приключването им след края на програмния период.

Причините са свързани с:

✓ **Късно стартиране на проекта.** Процедурата е включена в Индикативна годишна работна програма за 2011 г., но поканата за кандидатстване по процедурата е публикувана през април 2012 г., а заповедите са издадени в края на 2012 г. Крайният срок за приключването на дейностите е 31.12.2015 г. и първоначалното забавяне не може да бъде наваксано с достатъчно удължаване на времето да изпълнение на проекта;

✓ **Недостатъчен административен капацитет.** Липсва опит за изпълнението на такъв сложен и специфичен проект от четирите басейнови дирекции;

✓ **Честа смяна на екипа за управление и изпълнение на проекта и на ръководителите в басейновите дирекции;**

✓ **Лоша координация.** Между различните участници в сложния и специфичен проект координацията не е достатъчно ефективна и навременна, което също води до забавянето на изпълнението на дейностите по проекта;

✓ **Неефективни мерки** от Управляващия орган срещу забавяне и неизпълнение на проектните дейности от бенефициентите.

Ефективност и ефикасност на контрола, упражняван от министъра на земеделието и храните, върху дейността на Разплащателната агенция (РА) през период 2007-2014 г.

Създаденият механизъм за своевременно акредитиране на РА в съответствие с изискванията на европейското и националното законодателство, гарантира издаване и обнародване на актовете за акредитация след добиване на увереност за изпълнение на критериите за акредитация, периодично преразглеждане на решенията за акредитиране, даване на адекватни препоръки и указания относно дейността на РА и своевременно уведомяване на Европейската комисия за взетите управленски решения, запазване на пълния акредитационен статус на РА след 01.12.2008 г.

Данните за броя на възложените и прекратените или отменени обществени поръчки за избор на Сертифициращ орган през периода 2006 г. - 2015 г., показват, че:

✓ 50 на сто от организираните процедури са прекратени или отменени, поради **незаконосъобразност на решенията на възложителя**, като негативната тенденция се засилва от 2013 г.;

✓ броят на обществените поръчки, възложени чрез процедура на договаряне без обявление, превишава този на обществените поръчки, възложени чрез открита процедура, като този вид договаряне се очертава като тенденция след 2010 г. и **поставя в риск изпълнението на изискванията на чл. 9, т. 1 от Регламент (ЕС) № 1306/2013** за осъществяване на подбора на Сертифициращия орган от държавата членка чрез публична тръжна процедура.

Сключени са 9 договора за сертификация на разходите на РА на обща стойност 9,4 млн. лв. с ДДС. Всички договори са изпълнени от две търговски дружества, независими одиторски организации.

В края на 2015 г. министърът на земеделието и храните инициира институционално изграждане на държавен (публичен) орган – **Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средства от Европейските земеделски фондове“**.

Съществуват **сериозни пропуски** при нормативното и организационното осигуряване на дейността на специализираното звено за наблюдение, координация и контрол на дейността на РА в министерството. Функциите и задачите на това звено не са ясно и точно определени, като част от тях не са разграничени еднозначно с функциите на Сертифициращия орган.

През периода 2007 г. - 2014 г., дейността на специализираното звено за наблюдение, координация и контрол върху РА не се планира нито в годишен, нито в средносрочен аспект. Практиката на организация, изпълнение и докладване на дейността на специализираното звено не осигурява достатъчно надеждна и пълна информация за потвърждаване на съответствието на дейността на РА с критериите за акредитация и за своевременно спазване на ангажиментите на Сертифициращия орган,

както и стандартизиран подход при изпълнение и докладване на резултатите от осъществения мониторинг и контрол.

Изпълнението на функциите по координация при провеждането на одитни мисии на Европейската комисия не гарантира изцяло защита на националния интерес.

Относителният дял на **наложените финансови корекции** спрямо размера на сертифицираните разходи възлиза на 2,55 на сто и **надхвърля прага на същественост**, определящ максимално допустимото ниво на грешка, което не влияе на потребителите на информацията относно размера на отчетените от РА за сметка на фондовете на ЕС за финансиране на Общата селскостопанска политика.

Изменението на размера на сертифицираните разходи и на наложените от Европейската комисия финансови корекции, през периода 2007 г. - 2014 г. очертава тенденция на подобрене, като отношението между наложените финансовите корекции и сертифицираните разходи през 2008 г., спрямо това през 2014 г., намалява от 8,73 на сто на (-) 0,06 на сто.

Анализът на изменението на относителния дял на преките разходи на компетентния орган за контрол и одит през периода от 2008 г. до 2014 г. спрямо размера на сертифицираните разходи на РА, намалени с наложените от Европейската комисия финансови корекции показва общо намаление от 0,2 на сто, което е **индикатор за подобряване на ефикасността** от тази дейност.

Одит на изпълнението „Административен капацитет на органи за управление на средства от Европейския съюз“ за периода от 01.01.2007 г. до 31.12.2013 г.

Освен националната политика по управление на административния капацитет, всяка бюджетна организация, в т.ч. и органите за управление, координация, контрол и одит на средства от ЕС, разработва свой планов документ, в който определя своята визия и набелязва мерки за управление на администрацията си.

Преобладаващата част от **разработените планови документи не съдържат ясно дефинирани, измерими, характерни, специфични и определени във времето цели**, както и показатели за наблюдение и оценка на степента на тяхното изпълнение.

Планирането и прогнозирането на необходимия административен капацитет в органите за управление на средствата от ЕС в голяма част от случаите **се извършва без наличие на функционален анализ**, което създава определени рискове за адекватното планиране на необходимите човешки ресурси и тяхната оптимизация. В приетата Стратегия за развитие на административния капацитет 2014 – 2020 г. са заложили цели за оптимизиране на административния капацитет, които са свързани основно с подобряване на институционалната структура и намаляване на броя на териториалните звена.

Управлението на процеса по назначаване на служителите в органите за управление, координация, контрол и одит на средства от ЕС **не създава достатъчна увереност** за обективността и качеството на подбора при назначаване на държавните служители.

Отклоненията при прилагане на правилата и процедурите за осигуряване на кариерно развитие и мотивация на служителите в органите за управление,

координация, контрол и одит на средства от ЕС **не гарантира постигането на обективност** на процеса по оценка на изпълнението на служителите.

Създадената информационна система за въвеждане на отчетите за състоянието на администрацията е насочена основно към осигуряване на достатъчна по обем и качество информация за разработване на националните политики по управление на човешките ресурси в публичния сектор. Към 31.12.2014 г. все още липсва Единна информационна система за управление на човешките ресурси в държавната администрация, която да се ползва от органите по назначаване за целите на управление на всички процеси, свързани с тази дейност.

Дейността на инспекторатите, като орган за осъществяване на административен контрол по реда на чл. 46 от Закона за администрацията, **не е достатъчно ефективна** по отношение анализа и оценката на корупционния риск за гарантирането на почтеното поведение на държавните служители, в това число на служителите в органите за управление на средства от Европейския съюз.

Одит на изпълнение на мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ на Програмата за развитие на селските райони 2007 г. – 2013 г. за периода от 01.01.2008 г. до 30.06.2014 г.

Целите на мярка 112 „Създаване на стопанства на млади фермери“ са обвързани с общите цели, заложи в Националния стратегически план за развитие на селските райони 2007-2009 г. и приложимите изисквания на регламентите на ЕС. Мярката е със засилен социален аспект за намаляване на миграцията на младите хора от селските райони, а през програмния период 2014 – 2020 г. се прилага подобна мярка.

В Правилата за работа на Управляващия орган на ПРСР (2007 – 2013 г.) не са разработени процедури за програмиране на мерките по Програмата, разработване на критерии за оценка, както и за изменение на ПРСР (2007 – 2013 г.)

Потенциал за подобряване на управлението има, като е необходимо да се преодолеят следните основни слабости:

✓ Планирането на **недостатъчен по размер бюджет** по мярка 112 пречи на постигането на целта за увеличаване дела на младите хора в земеделието и намаляване на миграцията им;

✓ Сложните процедури, липсата на планомерно определени периоди за прием на заявления за финансиране до 2012 г. и честите изменения в условията за допустимост на кандидатите създават допълнителна административна тежест и **изместват фокуса от изпълнение на целите на мярката към спазване на процедурите;**

✓ Поради слабости в организацията на работата в Областните дирекции на Държавен фонд „Земеделие“ (ДФЗ) – РА и липсата на административен капацитет, не са спазвани регламентиранияте срокове за одобряване на заявленията за подпомагане на кандидатите;

✓ Критериите за прием по мярката са променяни съществено за периода от 2007 г. до 2013 г., което **противоречи на принципите за равнопоставено третиране на бенефициентите**;

✓ Извършвани са чести промени в нормативната уредба, част от които не са пряко обвързани с изпълнението на изискванията на ЕС и икономическата конюнктура, а увеличават административната тежест за ДФЗ-РА и бенефициентите;

✓ Установени са случаи на забавяне за завеждане на нередности за 12 проекта 2 години след подаване на сигнал за съмнение за нередност, поради забавяния в процеса на събиране на доказателства и разкриването им.

4.2. Обобщени изводи от одити на изпълнението

През 2016 г. продължава негативната тенденция на отклоняване на публичния сектор от принципите за добро финансово управление на фона на значителен обем установени слабости и незадоволителни резултати. Случаите, при които Сметната палата оценява изпълнението на одитираните дейности като адекватно и успешно са относително по-малко.

Сред **съществените несъответствия**, които възпрепятстват усилията за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж са:

- Неефективно и неефикасно разходване на бюджетните средства, което води и до необходимост от допълнителни ресурси (оскъпяване);
- Възпрепятствано е ефективното реализиране на политиката при превенция на вредното въздействие на водите и възникването на бедствия-наводнения за намаляване на икономическите щети и запазване на живота на хората;
- Ограничаване на фискалната независимост и устойчивост на общините поради нереализиране в пълен обем на правомощията на общинската приходна администрация, ниска събираемост на приходите от местни данъци и такси и увеличаване на недоборите;
- Неприлагане на възприетият от правото на ЕС принцип „замърсителят плаща“;
- Недоизградени или нефункциониращи механизми и системи за контрол.

Основните и често срещани **причини за посочените отклонения** са свързани с:

- Пропуски при нормативно и организационно осигуряване;
- Неадекватно планиране;
- Липса на механизъм за обвързване на финансирането с качеството на публични услуги;
- Лоша координация между отговорни институции;
- Недостатъчен административен капацитет;
- Наличие на рискове за субективизъм и корупционни практики;

- Честа смяна на екипите за управление;
- Липса на достатъчна увереност за обективността и качеството на подбора при назначаване на държавни служители;
  - Дейността на инспекторатите, като орган за осъществяване на административен контрол не е достатъчно ефективна по отношение анализа и оценката на корупционния риск за гарантирането на почтеното поведение на държавните служители;
  - Недостатъчно ефективно управление на процеса по възлагане на обществени поръчки.

Сметната палата отправя и препоръки до отговорните лица, които са адресирани към причините за констатираните проблеми. Добросъвестното им изпълнение от отговорните органи може да допринесе за трайно преодоляването на констатираните слабости и повишаване ефективността на управлението в публичния сектор.

5. Резултати от извършените специфични одити

През 2016 г. с решения на Сметната палата са приети 12 одитни доклада за извършени специфични одити, в т.ч. одити на: отчетите за изпълнението на държавния бюджет на Република България, бюджетите на държавното обществено осигуряване (ДОО) и Националната здравноосигурителна каса (НЗОК); бюджетните разходи на Българската народна банка (БНБ) и тяхното управление; финансовата дейност и управлението на предоставеното имущество на политическите партии; финансирането, свързано с предизборната кампания на участниците в избори; дейността и управлението на търговски дружества и държавни предприятия; изпълнение на договори за предоставяне на концесии.

В резултат от извършените одити на ръководството на одитираните организации са дадени конструктивни препоръки, които са насочени към преодоляване на причините, довели до констатираните несъответствия и към подобряване на одитираните дейности и процеси.

5.1.Изводи от приключените през периода специфични одити

5.1.1.Одити на отчети за изпълнението на бюджети и бюджетни разходи

Одит на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.

Отчетът за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2015 г. е изготвен от министъра на финансите и е представен в Сметната палата в **съответствие** с изискванията, процедурите и сроковете, регламентирани в приложимите нормативни актове. Приходите и разходите са отчетени по показателите, по които са приети със Закона за държавния бюджет на Република България (ЗДБРБ) за 2015 г.

Бюджетното салдо по държавния бюджет е отрицателно, като отчетеният **дефицит не надвишава** 3 на сто от БВП. През отчетния период не е постигнато нулево

или положително салдо на сектор „Държавно управление“, но са предвидени мерки за намаление на бюджетния дефицит по Консолидираната фискална програма в средносрочната бюджетна прогноза.

Извършени са **много на брой промени** в бюджетите на първостепенните разпоредители с бюджет (ПРБ), в резултат на което съществена част от средствата не са използвани за това, за което са предназначени със ЗДБРБ. По този начин разпоредителите с бюджет не се стимулират да планират средствата по своите бюджети с необходимата прецизност.

При 10 ПРБ е установено **превишение** на показателите „максимални размери на ангажиментите за разходи, които могат да бъдат поети през годината“ и „максимални размери на новите задължения за разходи, които могат да бъдат натрупани през годината“, с което е **нарушена бюджетната дисциплина**.

От Министерството на финансите не са изисквани обезпечения при отпускането на безлихвени заеми от Централния бюджет (ЦБ) на общините, с което не е използвана предвидената в Закона за публичните финанси възможност за гарантиране сигурност на държавния бюджет, в случай че отпуснат от ЦБ безлихвен заем не бъде възстановен.

Одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при **спазване** на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета **отговарят** на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2015 г. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери на други бюджети са в **съответствие** с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2015 г.

Системите за финансово управление и контрол в изследваните процеси са **адекватни и ефективни**. Дейностите по изготвяне, изпълнение, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2015 г. са осъществени в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти.

Одит на отчета за изпълнението на бюджета на Националната здравноосигурителна каса за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на НЗОК за 2015 г. е изготвен при **спазване** на структурата и показателите на Закона за бюджета на НЗОК за 2015 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери **съответстват** на нормативно определените в Закона за здравното осигуряване (ЗЗО).

Отчетът за изпълнение на бюджета на НЗОК за 2015 г. е одобрен от Надзорния съвет на касата и е представен в Сметната палата в съответствие с изискванията на приложимата правна рамка. При внасяне на отчета в Народното събрание **не е спазен** срокът по чл. 30, ал. 1 от ЗЗО.

Одит на бюджетните разходи на Българската народна банка и тяхното управление за периода от 01.01.2015 г. до 31.12.2015 г.

Планирането на бюджетните разходи и приемането на бюджета на БНБ за 2015 г. е в **съответствие** във всички съществени аспекти с изискванията на чл. 48, ал. 1 и чл. 50 от Закона за Българската народна банка (ЗБНБ) и Вътрешните правила за съставяне, изпълнение и отчитане на бюджета на БНБ.

Бюджетните разходи на БНБ за 2015 г. са извършени в рамките на стойностните лимити на отделните разходни показатели, утвърдени от Управителния съвет на БНБ и заложи в бюджета на банката за 2015 г. Контролните процедури, заложи в процеса, са **адекватни** и през одитирания период са прилагани последователно. Извършените разходи са документално обосновани, съответстват на условията на сключените договори и са начислени за периода, за който се отнасят. Счетоводните операции за отчитане на разходите са съставени при **спазване** на нормативните изисквания за достатъчност и законосъобразност на разходооправдателните документи.

Отчетът за изпълнението на бюджетните разходи на БНБ за 2015 г. е изготвен в съответствие с изискванията на нормативните и вътрешни актове във всички съществени аспекти и **съдържа вярна и точна информация** за изпълнението на разходните показатели по бюджета на БНБ. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на БНБ за 2015 г., приет от Управителния съвет на банката, е представен в Народното събрание в съответствие с изискванията на чл. 51 от ЗБНБ.

Управлението на процеса по възлагане на обществени поръчки в БНБ **не е в съответствие** в някои съществени аспекти с приложимите нормативни изисквания. През 2015 г. в БНБ не са проведени 9 обществени поръчки по реда на ЗОП (отм.), при наличие на основания за това. Контролните дейности, заложи в процеса, **не са действали ефективно** и не са предотвратили извършването на нарушения на ЗОП (отм.).

5.1.2. Одити на търговски дружества, държавни предприятия и концесии

Одит на „Български пощи“ ЕАД за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2014 г.

Управлението и дейността на „Български пощи“ ЕАД **не са достатъчно ефективни** за постигане на основната цел на дружеството за задоволяване потребностите на обществото от съвременни, ефективни и качествени пощенски услуги.

Не са спазени нормативните изисквания за утвърждаване на стратегия за развитие на дружеството, както и бизнес програма за целия срок на договора за управление, което не дава ясна представа за насоките за развитие на дружеството в по-

дългосрочен план. В „Български пощи“ ЕАД **липсва стратегия**, в която да са определени дългосрочно приоритетите и целите по отношение на дейностите по управление, придобиване и разпореждане с имоти. В дружеството не е създаден и не се поддържа регистър на сключените договори за отдаване под наем на имоти и не са извършвани анализи за оптимизиране на отдадените под наем площи.

Управлението на процеса по възлагане на обществени поръчки е в **несъответствие** в някои съществени аспекти с приложимите изисквания на ЗОП (отм.). **Въведена е система** за управление на качеството, която обхваща всички видове услуги и дейности на дружеството. Резултатите от извършени от Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) измервания на изпълнението от страна на дружеството на утвърдените от комисията Нормативи за качество на универсалната пощенска услуга (УПУ) са значително по-ниски от възприетите национални и европейски стандарти, което е индикатор за **занижено качество** на извършваната от дружеството УПУ.

Введените контролни дейности, свързани със сигурността на пощенските услуги и конфиденциалността на кореспонденцията, са **действали ефективно** и в рамките на одитирания период от КРС **не са констатирани нарушения** на изискванията за пощенска сигурност.

Дейността на създадения в дружеството Одитен комитет не е достатъчно ефективна, което не допринася за адекватно изпълнение на основната му цел – да подпомага Съвета на директорите и едноличния собственик на капитала.

Одит за съответствие при финансовото управление на Държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ за периода от 01.01.2013 г. до 30.06.2014 г.

Вътрешните актове в държавно предприятие „Радиоактивни отпадъци“ в област „Бюджет“ **са в съответствие** с действащото законодателство и създават предпоставки за добра организация при планиране и управление на финансовите средства и изпълнение на нормативните актове.

Дейностите по организация, планиране и управление на бюджета като цяло са извършвани в съответствие с изискванията на нормативните и вътрешни актове. В някои аспекти са установени несъответствия, на които е обърнато внимание.

Управлението на процеса по възлагане на обществени поръчки е в несъответствие в някои съществени аспекти с изискванията на ЗОП (отм.). При провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки и на възлагания по реда на глава осма „а“ от ЗОП (отм.) **не са спазени императивни разпоредби** на закона.

Дейностите, предмет на проверените договори за обществени поръчки, са приети, документирани и **заплатени в съответствие с договорните условия**.

Одит на дейността по упражняване правата на Столична община в търговските дружества с общинско участие в капитала за периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2014 г.

В Столична община (СО) са създадени **адекватни условия** за упражняване правата на общината в търговски дружества с общинско участие в капитала в

съответствие с изискванията на приложимата правна рамка. В някои аспекти са констатирани **несъществени отклонения**, на които е обърнато внимание.

Осъществените от Столичния общински съвет (СОС) правомощия по упражняване правата на СО в търговски дружества с общинско участие в капитала **са в съответствие с изискванията** на приложимата правна рамка, с **изключение на:**

✓ Не са въведени механизми и не са определени отговорности на дружествата за регулярно представяне на информация по отношение на предприети от тях действия по изпълнение на решенията на СОС, което създава риск от ненавременно и/или неточно изпълнение на волята на собственика на капитала;

✓ Не е спазван срокът за сключване на договори за управление и контрол след приемане на съответните решения на СОС;

✓ С договорите за управление не е определяна бизнес задачата на дружествата за целия срок на договора и поотделно за всяка година в съответствие със стратегията за развитие на съответното дружество;

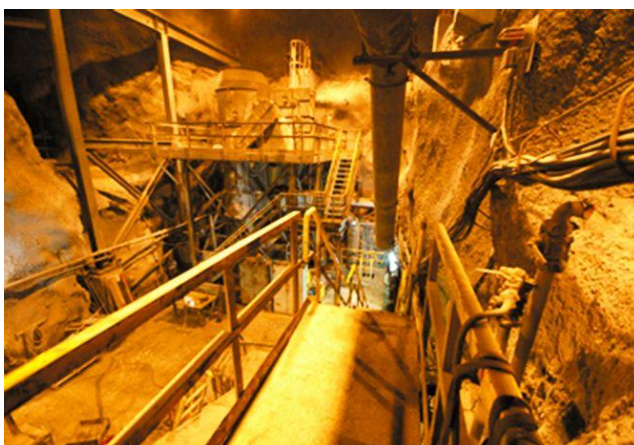
✓ Не са представяни от всички търговски дружества писмени отчети за работата на управителните органи. Не са определени изисквания за съдържанието на отчетите, с което не е осигурена адекватна възможност за съпоставянето им с бизнес програмите и за оценяване на изпълнението;

✓ Не е регламентирано изискване за даване на съгласие от СОС за сключването от търговските дружества на договори за лизинг, чрез които се закупуват активи на стойност над 10 000 лв.

Одит на договор за предоставяне на концесия за подземни природни богатства – златно-медно-пиритни руди, чрез добив от находище „Челопеч“ – Софийска област, предоставена на „Дънди Прешъс Металс Челопеч“ ЕАД за периода от 01.01.2011 г. до 31.12.2013 г.

През одитирания период задълженията на концесионера са **изпълнявани в съответствие с условията** на концесионния договор.

В Министерство на енергетиката (МЕ) **не са въведени достатъчни изисквания** за документиране на осъществявания текущ контрол по изпълнението на договора за концесия. Създадената в МЕ организация относно представянето на информация в Националния концесионен регистър, **не обхваща всички аспекти и изисквания**, регламентирани в Закона за концесиите и Правилника за неговото прилагане.

Установено е, че през 2007 г. е **променена методиката, по която се определя концесионното възнаграждение** по договорите за концесия, като неговият размер е обвързан с рентабилността на нетните приходи от продажби и счетоводния финансов резултат на дружеството концесионер. С промяна в Закона за подземните богатства от

2008 г. е приета разпоредба, съгласно която концесионерите по сключени към датата на влизане в сила на закона концесионни договори запазват правата и задълженията си при условията на сключените договори до изтичане на срока на концесията. По този начин при равни други условия, концесионерите по договори, сключени преди и след 2008 г. са поставени в **неравностойно положение** относно размера на дължимото от тях концесионно възнаграждение. С приетата разпоредба концедентът по договора за предоставяне на концесия, сключен с „Дънди Прешъс Металс Челопеч“ ЕАД през 1999 г., е лишен от възможността да получава по-високо концесионно възнаграждение, което има **негативен финансов ефект за държавата**, предвид дългия срок на концесията.

5.1.3. Одити на политическите партии, коалиции от партии и инициативни комитети

Одит на финансовата дейност и управлението на предоставеното имущество на политическите партии за 2014 г.

Годишните финансови отчети (ГФО) за 2014 г. на одитираните политически партии са представени пред Сметната палата в законово установения срок. **Спазени са приложимите изисквания** относно организацията и функционирането на счетоводните им системи.

Формираните приходи и извършените разходи са **документално обосновани**, отчетени са в счетоводните регистри на съответната партия и са отразени в годишния финансов отчет. При една партия стойността на държавната субсидия, отразена в ГФО, **не съответства** на преведената от Министерството на финансите.

През 2014 г. 22 политически партии ползват под наем общо 775 помещения, предоставени им от областните и общински администрации. **От 8 партии** е допуснато **забавяне на плащанията** на наемната цена за повече от три месеца, с което са създадени предпоставки за прекратяване на наемните правоотношения. От една политическа партия са ползвани 11 имота – частна общинска собственост, без да отговаря на законовите изисквания.

Одит на финансовата дейност и управлението на предоставеното имущество на политическите партии за 2015 г.

ГФО за 2015 г. на одитираните политически партии са представени пред Сметната палата в нормативно регламентирания срок. От една партия е представен отчет, на който не е извършен независим финансов одит и заверка от регистриран одитор, с което са **нарушени приложимите изисквания** на Закона за политическите партии.

Получените приходи и извършените разходи от политическите партии са **документално обосновани**. Стопанските операции са отчетени в счетоводните регистри на съответната партия и са отразени в годишния финансов отчет.

През одитирания период 22 политически партии ползват под наем 793 имота – държавна и общинска собственост. **От 9 партии** е допуснато **неплащане** на наемната цена за повече от три месеца, с което са създадени предпоставки за прекратяване на

наемните правоотношения. Към 31.12.2015 г. от 11 партии са отчетени неразплатени задължения за наемни вноски, като част от задълженията са погасени през 2016 г.

Одит за съответствие на приходите и разходите във връзка с предизборната кампания за изборите за общински съветници и кметове, проведени през 2015 г. – политически партии и коалиции от партии

От одитираните политическите партии и коалиции от партии е **спазен срока**, регламентиран в Изборния кодекс (ИК), за представяне пред Сметната палата на отчет за приходите, разходите и поетите задължения за плащане във връзка с предизборната кампания, с изключение на три партии, които са представили отчетите си със закъснение.

От отделни политически субекти **не са спазени законовите изисквания** за представяне в хода на предизборната кампания пред Сметната палата на информация, подлежаща на публикуване в Единния регистър по Изборния кодекс (ЕРИК), в т.ч. за дарители и кандидати, безвъзмездно предоставяне на услуги и вещи, декларации за произход на средства (от дарители и кандидати), декларации за собственост на предоставените вещи.

Установените размери на финансиране на предизборната кампания на отделните участници **не надхвърлят** определения в ИК общ размер на финансирането.

Спазени са законовите изисквания за набиране на приходи за предизборните кампании. При 10 политически партии и една коалиция от партии са установени **неотчетени приходи**. От една партия не е спазено изискването за получаване на приходи в размер над 1 000 лв. по банков път.

При 10 политически субекта са установени **неотчетени разходи**, а при една партия - неотчетени поети задължения. От 4 политически партии е нарушено изискването, регламентирано в ИК, за извършване на разходи в размер над 1 000 лв. по банков път.

Одит за съответствие на приходите и разходите във връзка с предизборната кампания за изборите за общински съветници и кметове, проведени през 2015 г. – местни коалиции от партии и инициативни комитети

От одитираните местни коалиции и инициативни комитети е спазен нормативно регламентирания срок за представяне пред Сметната палата на отчет за приходите, разходите и поетите задължения във връзка с предизборната кампания, с изключение на 13 местни коалиции и 3 инициативни комитета, чиито отчети са представени със закъснение.

При 67 местни коалиции и 28 инициативни комитета са установени общо **205 нарушения на ИК**, свързани с неспазване на изискванията за изпращане в Сметната палата по време на предизборната кампания на информация, подлежаща на публикуване в ЕРИК.

Източниците за финансиране на предизборните кампании на участниците са в **съответствие с ИК**. Отчетените и установени средства за финансиране на кампаниите не надхвърлят регламентираните общи размери на финансирането. От участниците са спазени забраните свързани с финансирането и подпомагането на предизборната

кампания, с изключение на една местна коалиция, на която е предоставена за безвъзмездно ползване недвижима вещ, собственост на юридическо лице.

От 6 инициативни комитета и 8 местни коалиции **не са спазени изискванията** на ИК получени приходи и извършени разходи във връзка с предизборната кампания в размер над 1 000 лв. да бъдат по банков път.

6. Публичен регистър

В качеството си на институция, ангажирана с изпълнението на Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни други длъжности (ЗПИЛЗВДД), Сметната палата чрез Публичния регистър е изградила добре функциониращи електронни системи като:

- ✓ **система на деклариране;**
- ✓ **механизъм на проверка на имуществените декларации.**

Системите се утвърдиха като ефективен инструмент за превенция и борба с корупцията и служат за насърчаване на доброто управление сред всички нива в държавата. Постигната е основната цел на закона за осигуряване на прозрачност, която дава възможност на българските граждани да бъдат информирани, дава им правото на достъп до данните от имуществените декларации на повече от 7 000 лица, заемащи висши публични длъжности, в съответствие с Европейската конвенция за правата на човека.

През 2016 г. дейността на дирекция „Публичен регистър“ по системата за деклариране е фокусирана върху:

1) Актуализиране и публикуване на Списък на лица по чл. 2, ал. 1 от ЗПИЛЗВДД към 20 март 2016 г., които са задължени да подават имуществени декларации за **6 917 лица**.

2) Проведена е кампания по приемане и обработване на ежегодните имуществени декларации, подадени от **7 349 лица на висша държавна длъжност** до 30 април 2016 г. Приети и обработени са **1039 встъпителни и финални декларации**, подадени през 2016 г. Общо **78 лица** не са подали или са подали декларация извън законоустановения срок.

3) Извършени са две публикации на имуществените декларации чрез електронния Регистър на лица, заемащи висши държавни длъжности, на интернет страницата на Сметната палата.

4) Във връзка с проверката на имуществените декларации са подготвени Списъците с имената на лицата, техните съпруг/а и ненавършили пълнолетие деца, с цел изискване на информация от държавните и общински органи, органите на съдебната власт и други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване, необходима за извършване на проверката.

Публикуваната информация е в електронен формат и е общодостъпна чрез интернет страницата на Сметната палата. Тази дейност на институцията предоставя възможност на гражданското общество да бъде информирано, позволява да се правят справки за имущественото състояние за всяко едно от лицата на публична длъжност, да се проследява промяната в имуществото и доходите им през периода на заемане на

длъжността, да се обследват случаи на необосновано забогатяване сред тях и редица други справки.

Дейност през отчетния период по механизма за проверка на имуществените декларации.

Извършена е проверка:

1) на ежегодните имуществени декларации за **14 261** задължени лица, включително техните съпрузи и ненавършили пълнолетие деца. **Проверката приключи с 252 заключения за несъответствие;**

2) на встъпителните и финални декларации, подадени от задължените лица за периода 01.01.2016 г. - 13.09.2016 г. **Проверката приключи със 71 заключения за несъответствие.**

Проверките по чл. 7 от закона са извършени при спазване на установените от закона срокове. Констатациите за несъответствие са публикувани на интернет страницата на Сметната палата съгласно изискванията на закона.

В съответствие с разпоредбата на закона, когато е съставено заключение за несъответствие, председателят на Сметната палата уведомява изпълнителния директор на Националната агенция за приходите за предприемане на действия по реда на глава четирнадесета или петнадесета от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и председателя на Държавна агенция „Национална сигурност”.

Дейността на Публичния регистър играе съществена роля за осигуряване на превенция на корупцията сред лицата, заемащи висши публични длъжности. Чрез закона се “осветлява” имотното състояние на лицата, които взимат важни решения за бъдещето, по отношение на които има голям обществен и медиен интерес, също и съмнения за корупция. Постигнатите резултати в превенцията на корупцията могат да се възприемат за съвременен стандарт на прозрачност и контрол чрез прилагане на принципите за равнопоставеност, справедливост и почтеност.

7. Административно наказване

Сметната палата изпълнява функции по административно наказване, регламентирани в пет нормативни акта:

- Закон за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности (ЗПИЛЗВДДД);
- Закон за политическите партии (ЗПП);
- Изборен кодекс (ИК);
- Закон за обществените поръчки(ЗОП);
- Закон за публично – частното партньорство.

В изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по ЗПИЛЗВДДД в периода от 01.01.2016г. до 31.12.2016 г. са съставени 65 бр. актове за установяване на административно нарушение по чл. 8 от закона. За същия период по 18 бр. АУАН са издадени наказателни постановления. В 32 случая образуваните производства през 2016 г. са завършени с предупреждение по чл. 28 от ЗАНН. Издадени са 4 резолюции за спиране на образуваните

административнонаказателни производства. През 2016 г. са издадени и 2 наказателни постановления по 2 бр. образувани административнонаказателни преписки през 2015 г. В останалите случаи административно наказващия орган се е произнесъл в рамките на законово установения срок след 31.12.2016 г.

В изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по Закона за политическите партии и Изборния кодекс, за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. са съставени 495 акта за установени административни нарушения. По 43 бр. АУАН са издадени наказателни постановления. В 415 случая образуваните производства през посочения период са завършени с предупреждение по чл. 28 от ЗАНН. Издадени са 7 резолюции за прекратяване и 30 резолюции за спиране на образуваните административнонаказателни производства. В останалите случаи административно наказващия орган се е произнесъл в рамките на законово установения срок след 31.12.2016 г.

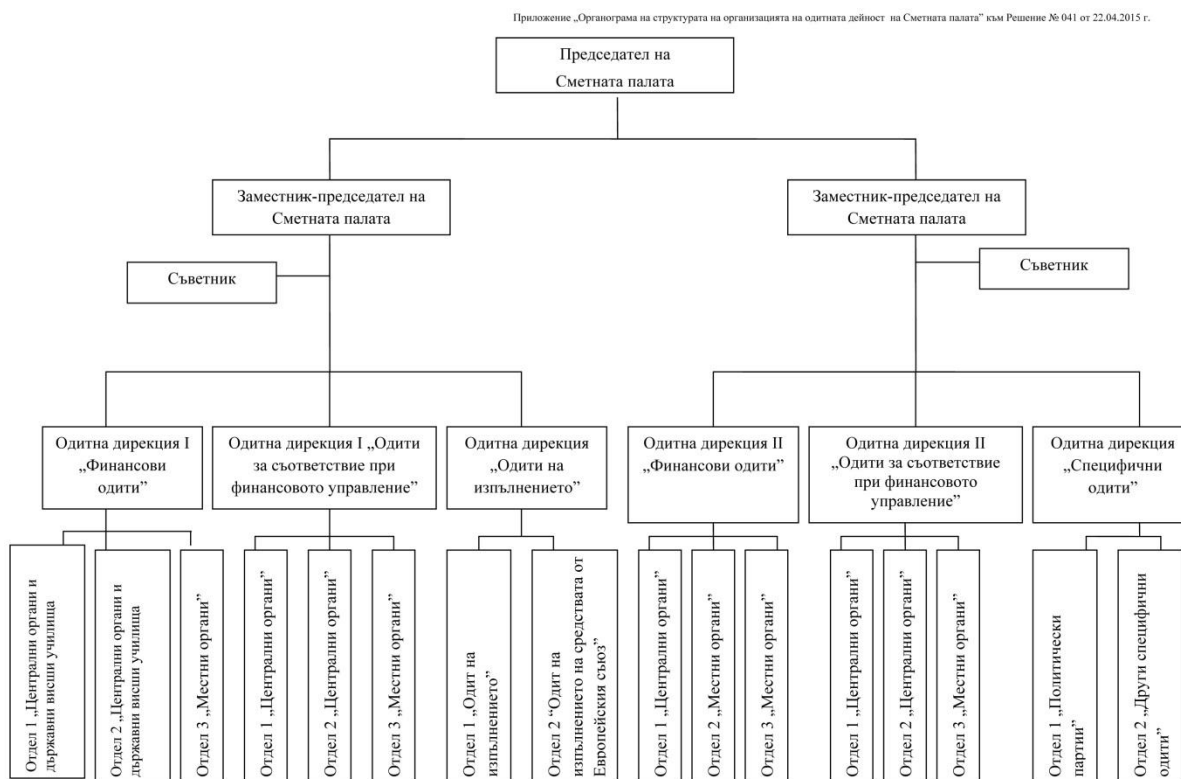
В резултат от осъществения контрол в областта на обществените поръчки и в изпълнение на възложените на Сметната палата функции по административно наказване по ЗОП, в периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. са съставени 175 акта за установяване на административни нарушения. По 31 бр. АУАН са издадени наказателни постановления. В 1 случай образувано производство през 2016 г. е завършено с предупреждение по чл. 28 от ЗАНН. Издадени са 143 резолюции за прекратяване на образуваните административнонаказателни производства. През 2016 г. са издадени и 29 наказателни постановления, 47 резолюции за прекратяване и 9 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН по 85 бр. образувани административнонаказателни преписки през 2015 г. В останалите случаи административно наказващия орган се е произнесъл в рамките на законово установения срок след 31.12.2016 г.

II. УПРАВЛЕНИЕ И ОРГАНИЗАЦИЯ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

1. Структура

Одитната дейност на Сметната палата е организирана в шест одитни дирекции. Одитните дирекции са изградени на функционален принцип съобразно видовете одит, които извършва Сметната палата, като две са одитни дирекции „Финансови одити“, две са одитни дирекции „Одити за съответствие на финансовото управление“, една одитна дирекция „Одити на изпълнението“ и една одитна дирекция „Специфични одити“. Към одитните дирекции са обособени отдели, както и изнесени работни места на територията на страната. Одитните дирекции се ръководят от директори и определен със заповед на председателя на Сметната палата отговорен заместник-председател.

При осъществяване на своите функции Сметната палата се подпомага от администрация, която през 2016 г. претърпя промяна в организационната структура с оглед на по-голямата ѝ функционалност: вместо дирекция „Административна дейност“ са обособени дирекция „Административно-информационно обслужване“ и дирекция „Финансово-стопански дейности и управление на собствеността“, съответно с три и два отдела към тях. Поради важността и големия обем от дейности звено „Методология на одитната дейност“ прерасна в дирекция „Развитие на одитната дейност“ с два отдела към нея. През 2016 г. функционират дирекциите „Публичен регистър“, „Правно-нормативно осигуряване“ и звената „Международна дейност и проекти“, „Медийна политика и връзки с обществеността“, „Сигурност“ и „Вътрешен одит“.

2. Институционален и административен капацитет

Към 31.12.2016 г. в Сметната палата работят 457 служители.

За периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. са прекратени трудовите правоотношения със 75 служители, от които: поради придобито право за пенсия за осигурителен стаж и възраст - 47; поради отправено искане за освобождаване от страна на служител – 21; във връзка с настъпили структурни промени и оптимизиране на организационната структура на Сметната палата – 2; поради постъпване на държавна служба - 2; срещу уговорено обезщетение – 1; по време на определения срок за изпитване – 2.

Назначени са 95 служители, от които: главни одитори – 5; старши одитори-втора степен – 2; старши одитори-първа степен – 6; одитори – 12; стажант-одитор – 29; служители с ръководни функции – 5; експерти, подпомагащи одитния процес – 3; служители на експертни длъжности в администрацията – 10; служители с технически функции – 23, като от тях 11 са служители, заемащи длъжност по ПМС № 66/ 1996 г.

Към 31.12.2016 г. в одитните дирекции на Сметната палата работят 342 служители, от които: директори на одитни дирекции – 6; началници на отдели в одитните дирекции – 15; одитори – 261; стажант – одитори – 54; експерти и специалисти с технически функции, които подпомагат одитната дейност - 6. Одиторите и стажант-одиторите на Сметната палата са 315, от които 124 (113 одитори и 11 стажант-одитори) работят в изнесените работни места на Сметната палата. В администрацията на Сметната палата работят 112 служители по основното длъжностно разписание на Сметната палата.

Числеността на специализираната администрация, включваща одитните дирекции, дирекция „Развитие на одитната дейност“, отдел "Правно-нормативно осигуряване на одитната дейност" към дирекция „Правно-нормативно осигуряване“ и дирекция „Публичен регистър“, е 365 служители. В общата администрация са заети 89 служители. Съотношението на обща към специализирана администрация е 24%, което е в съответствие с правилата за публичния сектор.

Всички служители, които работят в одитния състав на Сметната палата притежават висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър", като четирима от тях са придобили и образователна и научна степен „доктор“. Основната част притежават икономическо образование (295) и юридическо образование (28), а останалите (19) са с техническо или друго образование.

В администрацията: 85 служители са с висше образование, от които 74 притежават образователно–квалификационна степен „магистър“, един е с придобита образователна и научна степен „доктор“.

3. Обучение и квалификация

През 2016 г. са проведени 24 бр. **специализирани обучения** за поддържане и развитие на професионалната квалификация в следните области:

- Одитна дейност;
- Обществени поръчки, държавна и общинска собственост;
- Разработване и управление на проекти по програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ), както и на туининг проекти;
- Защита на класифицираната информация;
- Автоматизирани информационни системи/мрежи и тяхната сигурност;
- Комуникационни умения, протокол и етикет.

В обученията са участвали 787 служители и за тази дейност са изразходени 106 хил.лв.

4. Методология

Осъществяването на одитната дейност в съответствие с международно признатите одитни стандарти през 2016 г. се подпомага методологически от дирекция „Развитие на одитната дейност“. В изпълнение на функцията по проследяване на развитието на международните стандарти на ВОИ са изследвани променените стандарти за финансов одит, както и започна подготовка за осигуряване на съответствие на одитната дейност с промените, приети на XII конгрес на ИНТОСАЙ от декември 2016 г.

Подобрения в одитната методология са направени с разширяване на възможностите за използване в одитния процес на информация на електронен носител, продължаващо адаптиране на одитната методология към използвания одитен софтуер, както и с други подобрения в Наръчника за прилагане на международно признатите одитни стандарти. Повишаване на ефективността на одитната практика се очакват след

приключване през 2017 г. на стартирания през 2016 г. проект за създаване и прилагане на методология за планиране и отчитане на работата на одиторите в Сметната палата.

Дирекция „Развитие на одитната дейност“ подпомага процеса на обучение в Сметната палата чрез осигуряване на обучители, както и с идентифициране и анализ на потребностите за обучение. Дирекцията допринася за обмена на знания и добри одиторски практики в международен план, като участва пряко в различни инициативи, както и предоставяйки информация за дейността на Сметната палата и нашата визия за развитие на одита.

5. Информационна и комуникационна среда

С ускорени темпове продължиха дейностите по въвеждането на одитния софтуер Pentana в одитната дейност на Сметната палата. През годината успешно е внедрена най-новата версия на продукта за извършване на финансовите одити, като 200 служители на СП разполагат с инсталиран програмен продукт, който използват в одитния процес.

В одитната дейност на Сметната палата се използва и специализиран софтуер за анализ на бази данни ACL. Използването на софтуера е обезпечено с достатъчно лицензи и обучени служители и е създадена организация за продължаващо обучение и обучение на ново постъпилите служители от екип от 10 обучители по работа с ACL. За първи път е извършен одит при използването на програмния продукт ARBUTUS, както и анализ за потенциала от използването на българският продукт ЕКВА Равнение в одитния процес.

Със съдействието на ЕСП и Швейцарската федерална сметна палата бе извършена за първи път ИТ самооценка на Сметна палата. Набелязани са редица области, в които е необходимо подобрене, за да се гарантира устойчивост и непрекъснатост на бизнес процесите. Такива области са механизмите за осигуряване на

иновационните процеси, структура и гарантирането на бюджета за ИТ, поставяне на важните ИТ решения на стратегическо ниво, дефиниране органите на управление на ИТ процесите.

Екип на консорциум „Конгрес“, със съдействието на експерти от Microsoft, извърши оценка и анализ на текущото състояние на ИТ инфраструктурата на Сметната палата. Отбелязана е спешната необходимост от реорганизация на ИТ инфраструктурата на Сметна палата в съответствие със съвременното развитие на ИТ чрез инициране на проект за внедряване на съвременните технологии при управление на ИТ процесите, използването на облачни услуги и съвременни средства за колаборация. Предварителните разчети показват, че ще бъдат необходими 546 хил. лв. и за осигуряването им е изпратено писмо до Министерство на финансите.

III. СЪТРУДНИЧЕСТВО

1. Държавни органи, професионални и неправителствени организации

Сметната палата си сътрудничи с държавни органи за повишаването на ефективността на контрола и борбата с престъпността и корупцията. Поддържа партньорски отношения с професионални и неправителствени организации с цел обмен на добри практики и професионално развитие, иницира и участва в професионални дебати.

През 2016 г. продължи най-важното за институцията взаимодействие - обсъждането на нейни одитни доклади в комисии и подкомисии на Народното събрание. Голямо внимание пред широка аудитория получи одитният доклад на Сметната палата за извършения одит на изпълнението „Професионално образование за

заетост“ за периода от 01.01.2012 г. до 31.12.2014 г. , който се разгледа на съвместно заседание на Постоянно действащата подкомисия по отчетност на публичния сектор към Комисията по бюджет и финанси и Комисията по образованието и науката в Народното събрание, заедно с представители от МОН, синдикати и др.

В изпълнение на своите отговорности институцията работи с Прокуратурата на Република България, Национална агенция за приходите, Агенция за държавна финансова инспекция, Агенцията по обществени поръчки и др.

Сметната палата участва заедно с Агенцията по обществени поръчки и Агенцията за държавна финансова инспекция в работата на Методически съвет - постоянно действащ колективен орган, създаден съгласно Закона за обществените поръчки. Целта на съвета е да осигурява координация и унифициране на контролните практики на органите за предварителен и последващ контрол по Закона за обществените поръчки и звената за вътрешен контрол в организациите на възложителите. Основните му задачи са свързани с разработване на проекти на насоки за прилагане на законодателството по обществените поръчки при установени противоречиви практики при дейността на контролните органи, както и при възникнали въпроси в дейността на управляващите органи по оперативни програми и постъпили запитвания от възложители.

Сметната палата си сътрудничи с Фискалния съвет за осъществяването на общата мисия – да пазят държавния бюджет. На среща между двете ръководства е заявена необходимост от общи усилия за защита на икономическата целесъобразност при разходването на публичните средства и желание за постигането на професионалната кауза - бюджет, насочен към резултати.

Ръководството на Сметната палата участва в различни форуми и дискусии:

- Кръгла маса „Предизвикателствата пред развитието на теорията и практиката на контрола в Република България“, организирана от катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ към Стопанска академия „Д. А. Ценов“ в Свищов обсъди стратегическата рамка за развитие на контролните институции в страната с хоризонт 2020, както и обучението на бъдещите контролни кадри във висшите училища, отговарящи на изискванията за професионална компетентност. Конкретен резултат от работа на кръглата маса е стартирането на изготвяне на меморандум за сътрудничество между всички контролни институции, професионални гилдии в областта на контрола и висши училища, които обучават кадри за контролните системи в страната.

- „10 години децентрализиран вътрешен одит в България“ – по време на работна среща с вътрешни одитори, ръководители и служители от местната администрация, организирана от Дирекция „Вътрешен контрол“ на Министерството на финансите, от Сметната палата са представени проблемите и рисковете пред вътрешните одитори, препоръки как да са полезни и ефективни за организациите си.

- Контролът върху публичните финанси е представен на форум на Националното сдружение на общините. Обърнато е внимание на констатираните от Сметната палата нарушения, свързани с нецелевото използване на средствата от таксата за битови отпадъци.

- Сметната палата получи приз „Добро сърце“ като партньор в националната кампания „Великден за всеки“, която се реализира под патронажа на Омбудсмана на Република България.

2. Международна дейност

Международната дейност на Сметната палата през отчетния период е фокусирана към изпълнението на една от целите в Стратегията за развитие на Сметната палата за периода 2013-2017 година – превръщането на Сметната палата в равностоен и желан партньор на другите върховни одитни институции за обмен на професионални знания и опит.

Приоритетните направления в международната дейност са: спазване на ангажиментите и използване на възможностите, произтичащи от членството на България в ЕС, членството на Сметната палата в международните професионални организации (ИНТОСАЙ, ЕВРОСАЙ и др.), развитие на многостранното и двустранното сътрудничество и създаване на условия за прилагане на добрите одитни практики.

Сметната палата продължи участието си в дейността на международни професионални организации на ВОИ и техните работни структури. Представители на Сметната палата участваха в срещите на **работните групи** по одит на околната среда, по одит на средствата за преодоляване на последиците от бедствия и аварии и по информационни технологии на ЕВРОСАЙ, както и в срещата на работната група по ключовите национални индикатори на ИНТОСАЙ.

В рамките на сътрудничеството в Контактния комитет, представители на Сметната палата участваха в дейността на работните групи по Структурни фондове VII (като наблюдатели), мрежата за одит на Стратегията Европа 2020 и в оперативната група по Европейския банков съюз (като наблюдатели).

Делегация на Сметната палата, начело с нейния председател, представи българската одитна институция на годишната среща на Контактния комитет в гр. Братислава.

През отчетния период институцията участва в следните международни **паралелни одити**:

- одит за по-добро оползотворяване на познанията за конкурентоспособност – разкриване на добри практики относно системите за управление на кариерната реализация на завършилите висше образование;
- одит на банковия надзор след въвеждането на Единния надзорен механизъм (като наблюдатели);
- одит на приноса на Структурните фондове към Стратегия Европа 2020 в областта на образованието и/или заетостта (като наблюдатели).

Стартира работата по два предстоящи паралелни одита за качество на въздуха и енергийна ефективност в рамките на Работната група по одит на околната среда на ЕВРОСАЙ.

Сметната палата продължи да сътрудничи с ЕСП при одитите ѝ в нашата страна. Одитори от Сметната палата участват в качеството на наблюдатели в подготовката и провеждането на одитните мисии на ЕСП в България.

Сметната палата участва в проекта на ЕСП за сътрудничество с националните ВОИ при изготвяне на годишния доклад на ЕСП. Участието на Сметната палата е по темата „Принос на програмата Хоризонт 2020 за ефективно изпълнение на Стратегията Европа 2020“ с планиран за целта в годишната одитна програма одит „Принос на програмата „Хоризонт 2020“ за постигане на целите на Националната програма за развитие „България 2020“.

Председателят на Сметната палата участва в Конференция на високо равнище на тема „Изпълнение на бюджета на ЕС чрез финансови инструменти – поуки от програмния период 2007-2013“, организирана от г-жа Илиана Иванова, член на Европейската сметна палата.

Председателят и член на ръководството участваха в Конференция на тема: „Бюджетът на ЕС, фокусиран върху резултати 2016“, организирана от г-жа Кристилина Георгиева, зам.-председател на Европейската комисия.

В Сметната палата са проведени две **самооценки** през отчетния период: ИТ самооценка по метода ITSA, разработен от ИТ работната група на ЕВРОСАЙ и самооценка на интегритета чрез инструмента за самооценка, разработен от холандската ВОИ под наименованието IntoSAINT. Модератори от Сметната палата подпомогнаха ВОИ на Албания при провеждането на самооценка на ИТ одита (ITASA), както и ВОИ

на Босна и Херцеговина при извършване на самооценка на интегритета по

методологията IntoSAINT.

Служители на Сметната палата продължиха редовното си участие в регионалните инициативи на надзорните органи по имуществените декларации и конфликт на интереси.

В рамките на **двустранното сътрудничество** е подписано споразумение за двустранно сътрудничество с ВОИ на Албания за взаимодействие при изпълнение на международно признатите одитни стандарти в публичния сектор и добри европейски практики, обмяна на опит относно одит на изпълнението и разработване на професионално и техническо сътрудничество. Осъществени са работни посещения във ВОИ на Австрия, ВОИ на Хърватия и ВОИ на Македония.

Представители на СП участваха в обучения и срещи за споделяне на опит.

Сметната палата участва с **публикации** в Международното списание за одит на публичния сектор на ИНТОСАЙ (INTOSAI Journal) за 135-тата годишнина от създаването на Върховната одитна институция на Република България, както и с информацията за извършения одит на ефективността на банковия надзор в България.

Делегация на СП, начело с председателя ѝ, участва в **XII конгрес на ИНТОСАЙ**, който се проведе през декември в ОАЕ. Конгресът прие нов Стратегически план на ИНТОСАЙ за периода 2017 – 2022 г. и ревизиран статут на организацията. Подчертани са значението и интересът от извършването на независим външен одит на изпълнението на целите за устойчиво развитие, за да се допринесе за тяхното постигане и да се помогне за подобряване на живота на хората по света.

Поети са ангажименти за осъществяване на следните основни инициативи:

- утвърждаване на процеса и рамката за изготвяне и приемане на стандартите на ВОИ;

- допринасяне към процеса на професионализация на глобално, регионално ниво и на ниво одитни институции чрез прилагане на стандартите на ИНТОСАЙ, засилване на етиката и интегритета, на компетенциите и професионалните умения, както и ценностите на одиторите в публичния сектор;
- използване на утвърдената от Конгреса Рамка за измерване на изпълнението на ВОИ като инструмент за идентифициране на възможности за подобряване на работата на одитните институции.

IV. ПУБЛИЧНОСТ И ПРОЗРАЧНОСТ

В изпълнение на принципите за публичност и прозрачност, залегнали като един от приоритетите в Стратегията за развитие на Сметната палата за периода 2013-2017 г., институцията продължи и през 2016 г. да оповестява своевременно резултатите от одитната си дейност и да ги представя по достъпен и разбираем начин за потребителите. Същевременно са приети нови документи - Медийна политика на Сметната палата и Правила за огласяване на информация за дейността на Сметната палата, които въвеждат актуални правила и добри практики, включително по Международните стандарти за одитна дейност относно публичността. Във връзка с измененията в Закона за достъп до обществена информация са подготвени и приети актуални Правила за предоставяне на достъп до обществена информация от Сметната палата.

Съгласно Закона за Сметната палата на официалната интернет страница на институцията са публикувани: пълните одитни доклади за извършените одити, докладите за изпълнението на препоръките, дадени от Сметната палата, съобщенията за връчени одитни доклади и други документи, свързани с одитната и друга дейност на Сметната палата.

През 2016 г. са публикувани: 62 одитни доклада; 272 одитни доклада и становища за заверка на годишните финансови отчети; 40 доклада за резултати от проверките за изпълнение на препоръките; 84 съобщения за връчване.

Публикувани са също образци на документи, списъци и информация по Изборния кодекс във връзка с изборите за президент и вицепрезидент на Република България, по Закона за политическите партии и по Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности, както резултатите от проверките на Сметната палата и обратната информация от проверките на Националната агенция по приходите.

Оповестени са още информации за международната дейност, прессъобщения и видеоматериали, информация за разделите „Профил на купувача“ и „Конкурси“.

Посещаемостта на Интернет страницата от потребителите за поредна година показва интерес към работата на институцията, като нивото се задържа близо до предишните години, с леко увеличение (с около 400 посещения повече спрямо 2015 г.). Над 164 061 посещения на интернет страницата са регистрирани през годината, а

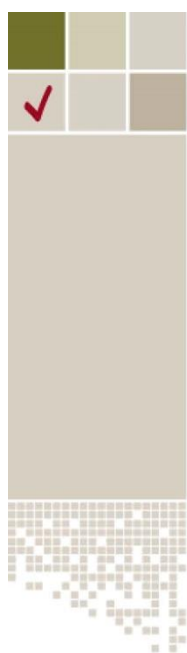

посетителите са около 60 355. Най-голям процент са посещенията от България и потребителите, ползващи български език, следват от Обединено кралство, САЩ, Германия, Белгия, Русия, Люксембург, Холандия, Франция, Италия, Гърция, Австрия Испания и други посетители от всички континенти. По възраст най-голяма е групата на посетителите между 25 г. и 34 г., като във възрастовата група на гражданите в най-активна възраст от 25 до 55 г. общо процентът е 61,5, а при най-младите между 18-24 г. посещаемостта е 27,5%.

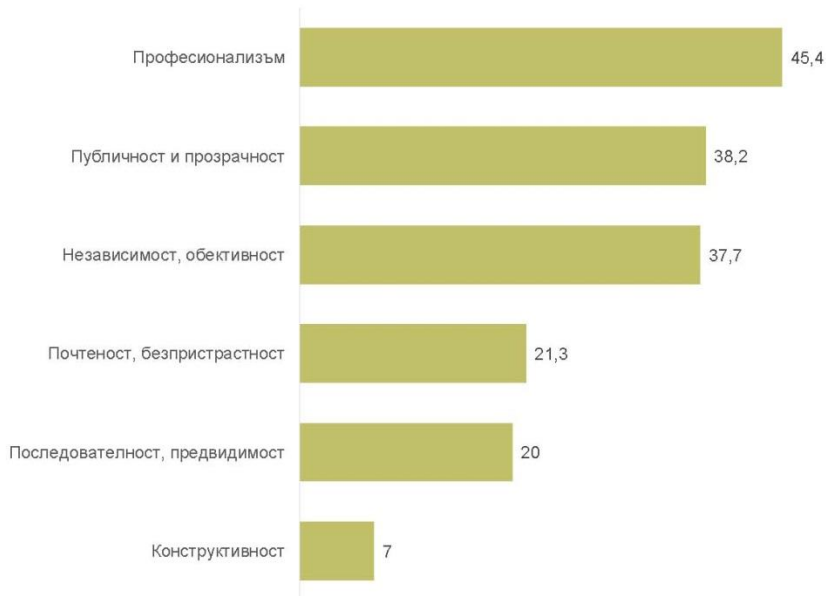
През 2016 г. одитната и друга дейност Сметната палата е огласена чрез 48 прессъобщения и информации за медиите и обществеността. Дейността на институцията е разяснявана с 15 интервюта в електронни медии и две в печатни медии, и с публикации в социалните мрежи.

Като продължение на политиката си да привлича млади и професионално подготвени специалисти за бъдещи кадри Сметната палата предостави възможност млади хора да видят отблизо как работи върховната одитна институция. Студенти от специалността „Стопански и финансов контрол“ от Стопанска академия ‘Д. А. Ценов‘ – Свищов, присъстваха на отворена част на заседание на Сметната палата. Студенти от специалността „Финансов контрол“ от Университета за национално и световно стопанство проведоха своята професионална практика в одитните дирекции на Сметната палата.

Високо доверие е резултатът от усилията Сметната палата да бъде най-прозрачната институция у нас. 37 на сто от гражданите и 89 на сто от одитираните институции имат доверие в Сметната палата. Това показва национално представително

Общественият образ на Сметната палата (%)

S4. Независимо колко сте запознат с дейността на Сметната палата, бихте ли казали, с кои от следните характеристики свързвате нейната дейност? (Анкетиранията са давали повече от един отговор)

проучване на Агенция „Алфа Рисърч“ за запознатостта на обществото с дейността на Сметната палата, доверието и очакванията към нея. Проучването е проведено в съответствие с добрите международни практики и обхваща от една страна гражданите, а от друга – подлежащите на одит от Сметната палата институции и общините. Проучването показва още, че Сметната палата е сред най-разпознаваемите институции, контролиращи финансите в държавата.

Дейността на Сметната палата през 2016 г. бе насочена към подобряване на живота на гражданите. В съответствие с фундаменталните очаквания към върховните одитни институции ние се стремяхме:

- ✓ да допринесем за засилване на отчетността, прозрачността и интегритета на държавното управление и организациите от публичния сектор;
- ✓ да отчитаме непрекъснато очакванията на гражданите и другите заинтересовани страни;
- ✓ да бъдем организация за пример.

През 2017 г. Сметната палата продължава да работи последователно и предвидимо за подобряването на управлението на публичните средства и на качеството на обществените услуги.

Професионализъм, компетентност, информационни технологии, добро управление и публичност – това са нашите 5 стълба, по които ще се развива съвременната, модерната Сметна палата на България.